

Program hospodárskeho rozvoja

a

sociálneho rozvoja obce

Dedinka

2021 – 2027

(s výhľadom do roku 2030)

2021

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE DEDINKA 2021 – 2027 (s výhľadom do roku 2030)

Autorky:

©RNDr. Daša OREMUSOVÁ, PhD., 2021

©RNDr. Hilda KRAMÁREKOVÁ, PhD., 2021

Foto na obálke: Obecný úrad Dedinka, 2021

Miestna akčná skupina združenia obcí Termál, 2021

OBSAH

0	ÚVOD	4
1	ANALYTICKÁ ČASŤ	5
1.1	Situačná analýza obce	5
1.1.1	Vymedzenie územia	5
1.1.2	Prírodné pomery	5
1.1.3	Z histórie obce	7
1.1.4	Demografické pomery	8
1.1.4.1	Vývoj počtu obyvateľstva	9
1.1.4.2	Dynamika obyvateľstva	10
1.1.4.3	Štruktúry obyvateľstva	15
1.1.5	Ekonomická základňa	21
1.1.5.1	Štruktúra využitia pôdneho fondu	21
1.1.5.2	Trh práce	22
1.1.5.3	Majetok a rozpočet obce	29
1.1.6	Infraštruktúra	30
1.1.6.1	Sociálna infraštruktúra	30
1.1.6.2	Domový a bytový fond	31
1.1.6.3	Technická, environmentálna a informačná infraštruktúra ..	32
1.1.6.4	Dopravná infraštruktúra	33
1.1.7	Cestovný ruch	33
1.1.8	Kultúrny a spoločenský život	34
1.1.9	Environmentálne pomery	34
1.2	Výsledky ankety obyvateľov	35
1.3	SWOT analýza obce	42
1.4	Problémová analýza	44
2	STRATEGICKÁ ČASŤ	45
2.1	Vízia obce	45
2.2	Integrované územné investície ako nástroj synergie opatrení a aktivít implementácie rozvojovej stratégie obce	45
3	PROGRAMOVÁ ČASŤ	49
3.1	Ex-post hodnotenie projektov obce za roky 2014 – 2020	49
3.2	Akčný plán projektov obce na roky 2021 – 2027	51
4	REALIZAČNÁ ČASŤ	52
5	FINANČNÁ ČASŤ	53
6	ZÁVER	55
7	ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV	56

0 ÚVOD

Zmenou spoločensko-ekonomického systému a najmä presunom viacerých kompetencií z pôsobnosti okresných úradov na obce sa na miestne samosprávne orgány presúvajú i rozhodnutia, akým smerom sa ich vývoj a rozvoj bude uberať.

Zákon o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z. z. (v znení zákonov č. 309/2014 Z. z., č. 378/2016 Z. z., č. 58/2018 Z. z., č. 313/2018 Z. z., č. 221/2019 Z. z., č. 134/2020 Z. z.) ako jeden zo základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja územia definuje program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce (ďalej PHSR). PHSR je strednodobý programový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

Nové programové obdobie 2021 – 2027 prinieslo nielen vznik Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (<https://www.mirri.gov.sk/index.html>), avizované sú aj zmeny v legislatívnom a programovom zabezpečení nového programového obdobia (<https://www.partnerskadohoda.gov.sk/programove-obdobie-2021-2027/>).

PHSR obce je v súlade s existujúcimi dokumentmi vyššej hierarchickej úrovne:

- Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (v znení zákonov č. 309/2014 Z. z., č. 378/2016 Z. z., č. 58/2018 Z. z., č. 313/2018 Z. z., č. 221/2019 Z. z., č. 134/2020 Z. z.),
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020,
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 (2020),
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení KURS 2011,
- Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky na programové obdobie 2014-2020,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja (NSK) 2016 – 2022,
- Integrovaná územná stratégia (PHSR) NSK do roka 2030 (v príprave),
- Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja (2015),
- Stratégia rozvoja vidieka NSK 2016 – 2022,
- Strategický a marketingový plán rozvoja cestovného ruchu v NSK na roky 2014 – 2020,
- Stratégia rozvoja cyklotrás v NSK na roky 2021 – 2027,
- PHSR združenia obcí Termál na roky 2007 – 2013 (Dubcová a kol., 2007),
- PHSR združenia obcí Termál na roky 2014 – 2020 (Dubcová a kol., 2014),
- Stratégia integrovaného rozvoja mikroregiónu Termál (Heidema a kol., 2007).

PHSR obce zároveň nadväzuje aj na ďalšie dokumenty vypracované v predchádzajúcom programovom období:

- PHSR obce Dedinka 2014 – 2020 (Dubcová, Kramáreková, Oremusová, 2014),
- PHSR obce Dedinka 2007 – 2013 (Poláková, 2007),
- Urbanistická štúdia (rozvoj a obnova obce) Dedinka (Šarafin a kol., 2001),
- Územný plán obce Dedinka (Šarafin a kol., 2003),
- Miestny územný systém ekologickej stability pre projekt pozemkových úprav v k. ú. Dedinka (Potočková, Vodičková, Žarnovičan, Stanková, 2008).

Ďalšie relevantné informačné zdroje, ktoré boli použité v procese tvorby tohto dokumentu, sú uvedené v jeho záverečnej kapitole.

PHSR obce Dedinka treba chápať ako koncepčný dokument identifikujúci nielen hlavné problémy rozvoja obce ale i opatrenia, ktoré by mali k riešeniu týchto problémov prispieť, je podkladom pre naplnenie potrieb obyvateľov obce prostredníctvom rozvojových zámerov.

1 ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 SITUAČNÁ ANALÝZA

1.1.1 VYMEDZENIE ÚZEMIA

Obec Dedinka leží v severovýchodnej časti okresu Nové Zámky, rozkladajúc sa na Podunajskej pahorkatine, z ktorej na územie zasahuje Hronská pahorkatina prostredníctvom svojej západnej časti Bešianskej pahorkatiny.

Obec je zároveň súčasťou Združenia obcí Termál (ZO Termál, Mikroregión Termál), ktorý vznikol 4. októbra 1999 ako záujmové združenie obcí v okolí Termálneho kúpaliska Podhájska združujúc v súčasnosti obce Podhájska, Bardoňovo, Čechy, Dedinka, Dolný Ohaj, Hul, Kolta, Maňa, Pozba, Radava, Trávnica, Vikas a Veľké Lovce.

Tvar územia obce je pretiahnutý v smere severozápad-juhovýchod. Obec, ktorá má v okrese Nové Zámky okrajovú polohu, susedí na juhu s obcou Kolta, na juhozápade s obcou Čechy a na západe s Veľkými Lovcami. Na severe hraničí s obcou Pozba a na severovýchode s obcou Bardoňovo (mapa 1). Na východe sú susednou obcou Plavé Vozokany a na juhovýchode obec Čaka, ktoré ležia už v okrese Levice, mimo Mikroregiónu Termál.

Obec sa nachádza mimo gravitačných bodov urbanizácie Nitrianskeho samosprávneho kraja. Urbanizovaného pásu osídlenia sa iba dotýka na juhu prostredníctvom dopravnej cesty I/75, spájajúcej Sládkovičovo a Lučenec smerom do Maďarska, ktorá je od centra obce vzdialená 4 km.

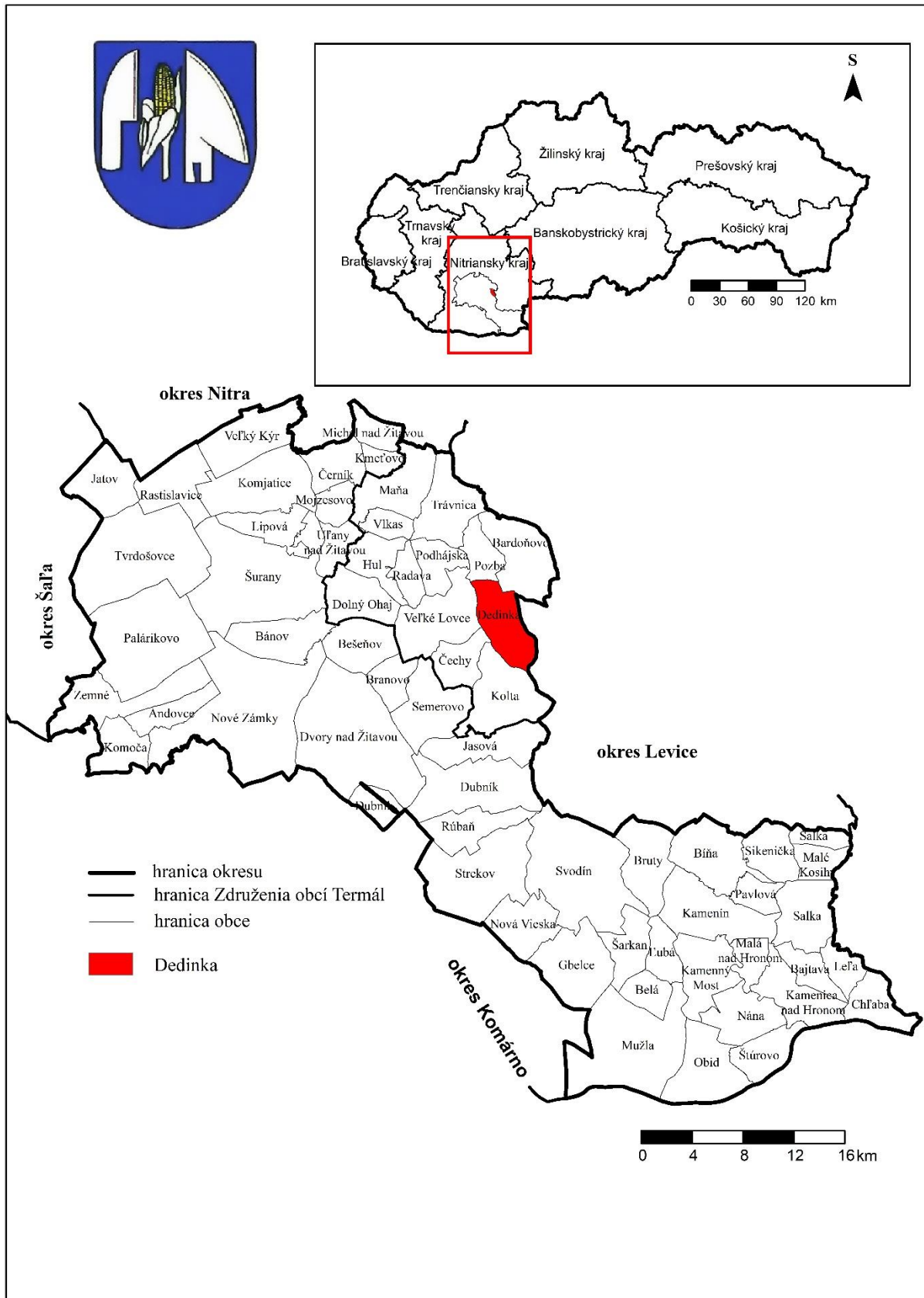
Veľkosťou plochy územia ako i počtom obyvateľov patrí obec Dedinka k stredne veľkým obciam okresu Nové Zámky. Celková **rozloha obce** je 18,52 km². **Počet obyvateľov** k 31. 12. 2020 dosiahol 675 osôb pri priemernej hustote 36,31 obyvateľov na 1 km².

1.1.2 PRÍRODNÉ POMERY

Prírodné podmienky obce sú ovplyvnené **geologickými pomermi** a charakterom **reliéfu**. Územie obce patrí do Podunajskej pahorkatiny, ktorá je geomorfologickým celkom Podunajskej nížiny. Samotná Podunajská pahorkatina je v obci zastúpená podcelkom Hronská pahorkatina, ktorého západná časť zasahujúca na územie je označovaná ako Bešianska pahorkatina. Dominantný je reliéf nížinných pahorkatín, ktoré sú na území mierne až stredne členité. Nadmorské výšky územia sa pohybujú v rozpätí od 158 m v oblasti výtoku Dedinského potoka z obce až po 288 m v lokalite Dlhý vrch. Zastúpené sú prevažne širokými plochými chrbtami, oddelenými úvalinovitými dolinami. Budované sú v podloží tret'ohornými ílmi, pieskami a pieskovecami, na ktorých sú uložené štvrtohorné spraše a sprašové hliny. Vzhľadom na geologickú stavbu je územie chudobné na nerastné suroviny, z ktorých sú zastúpené iba ložiská tehliarskych surovín, ktoré však nie sú priemyselne využívané.

Z klimatického hľadiska leží obec v teplej klimatickej oblasti s počtom letných dní (s max. 25 °C a viac) nad 50. V rámci oblasti zaberá prevažnú časť územia teplý, suchý okrsk s miernou zimou. Z východu do územia zasahuje v malej miere aj teplý, veľmi suchý

Mapa 1 - Vymedzenie územia obce Dedinka

okrsok s miernou zimou, s teplotou v januári nad $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$. Z klimaticko-geografického hľadiska je územie zaradené do subtypu prevažne teplej nížinnej klímy s priemernou teplotou v januári $-1,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ až $-4\text{ }^{\circ}\text{C}$, s priemernou teplotou v júli $18,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ až $19,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ a priemernými ročnými zrážkami 650 až 700 mm. V období rokov 1961 - 2010 bola v obci zaznamenaná priemerná ročná teplota vzduchu $9,9\text{ }^{\circ}\text{C}$, priemerná teplota v januári $-1,6\text{ }^{\circ}\text{C}$ a priemerná teplota v júli $20,4\text{ }^{\circ}\text{C}$. Množstvo zrážok dosahovalo počas roka (obdobie rokov 1981 - 2010) v priemere 551 - 600 mm. Počas roka sa vyskytuje v obci 21 až 30 dní so snežením a priemerná ročná suma doby trvania slnečného svitu je viac ako 1900 hodín.

Vodstvo obce charakterizuje niekoľko menších vodných tokov - Hurbanovský potok, Dedinský potok a potok Pereš. Najvyššie vodné stavy a prietoky dosahujú vodné toky v marci až v apríli. Na Dedinskom potoku bola vybudovaná umelá vodná nádrž (25,2 ha), ktorá je využívaná ako zdroj závlahovej vody pre poľnohospodárstvo a taktiež slúži i pre rekreačný rybolov. V území sa nachádza i niekoľko studní ako napr. studňa Pereš, studnička Vlčia jama, Studnička pod Tatárskymi kopcami, studnička Dolina. V záujmovom území sa nachádza aj chránené prieskumné územie geotermálnej vody „Dedinka“. V rámci geologického prieskumu v r. 1965 bolo zistené, že v hĺbke cca 980 m sa nachádzajú silne mineralizované, alkalicko-slané vody, natrium-bikarbonátového typu s teplotou $80\text{ }^{\circ}\text{C}$. Prieskumné územie s vymedzenou rozlohou $28,81\text{ m}^2$ bolo zapísané do Zoznamu platných prieskumných území do roku 2007 a jeho držiteľom je spoločnosť MAGMA ZAFÍR, s.r.o. Barďovo. Ložisko v súčasnosti nie je využívané.

Z pôdných typov prevládajú na väčšine územia hnedozeme modálne na sprašiach a sprašových hlinách ako i hnedozeme luvizemné na sprašových hlinách. Vo východnej časti obce sa nachádzajú hnedozeme pseudoglejové (miestami pseudogleje) na sprašových a polygénnych hlinách a v západnej časti na výrazných svahoch Dlhého vrchu zase hnedozeme erodované a regozeme na rôznych substrátoch. Pozdĺž Dedinského potoka a Pereša sa lokálne vyskytujú fluvizeme kultizemné glejové. **Pôdne druhy** reprezentujú prevažne stredne ťažké pôdy hlinité. Popri nich sa vyskytujú najmä pozdĺž vodných tokov ílovitohlinité ťažké pôdy.

Potenciálnu prirodzenú **vegetáciu** tvoria pozdĺž vodných tokov jaseňovo-brestovo-dubové lesy, na sprašových tabuliach dubovo-hrabové lesy a na sprašových pahorkatinách dubové a dubovo-cerové lesy. Väčšina územia je v súčasnosti výrazne odlesnená a intenzívne poľnohospodársky využívaná, s čím súvisí skutočnosť, že z pôvodných lesov sa zachovali iba fragmenty a to najmä v západnej a juhozápadnej časti územia. V časti územia sa vyskytujú dubovo-hrabové lesy panónske (*Quercus robur* - *Carpinenion*) v zastúpení druhov ako napr. javor poľný (*Acer campestre*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), dub letný (*Quercus robur*), dub cerový (*Quercus cerris*) či jarabina brekyňová (*Sorbus torminalis*). Väčšinu lesov tvoria dubovo-cerové lesy (*Carpineto* - *Quercetum*) s druhmi ako dub cerový (*Quercus cerris*), sprevádzaný dubom plstnatým (*Quercus pubescens*), dubom letným (*Quercus robur*), javorom poľným (*Acer campestre*), drieňom obyčajným (*Cornus mas*). V niektorých lokalitách sa vyskytujú aj monokultúry duba červeného (*Quercus rubra*), prípadne smrekovca opadavého (*Larix decidua*). Zo **živočíšstva** prevažujú druhy kultúrnej stepi, ľudských sídiel a na vodné toky sú viazaní zástupcovia fauny vôd a ich brehov.

V obci sa nenachádza žiadne **chránené územie**.

1.1.3 Z HISTÓRIE OBCE

Územie obce Dedinka bolo osídlené už počas neolitu a eneolitu v dobe kamennej. Obec je významným náleziskom mohyly z obdobia 13. stor. p. n. l. Po odkrytí zeminy sa v strede mohyly našla spálená plocha nepravidelného oválu. V severovýchodnej časti náleziska bolo odkrytých viacero hrobov. V jednom z nich, v hrobe mladej ženy, podľa

odborníkov asi 20-ročnej, sa popri keramike našlo okolo sto bronzových ozdôb, ako napr. spony, ihlice, náramky. Jeden zo šperkov symbolizuje slnko, iný mesiac alebo meč. Šperky boli vytvorené podľa mykénских vzorov. Ďalšie stopy osídlenia pochádzajú z doby laténskej.

Prvýkrát sa obec spomína v r. 1227, kedy väčšina územia majetkovo patrila zemianskej rodine Kürtyovcov. Od r. 1311 sa stáva vlastníctvom Matúša Čáka a od 16. stor. ju vlastnili viaceré zemianske rodiny, ako napr. Litassyovci, Botkovci a i. Počas stredoveku bolo územie poznamenávané vojenskými vpádmi, ktoré boli najničivejšie v čase tureckých vojen počas 17. stor. Vplyv tureckej nadvlády bol ukončený v r. 1685 cisárskymi jednotkami pod vedením Karola Lotrinského a počas nasledujúceho 18. stor. bola vyľudnená obec osídľovaná obyvateľstvom z blízkeho okolia i Moravy. V hospodárstve v danom období prevažovalo poľnohospodárstvo, vinohradníctvo a remeselná výroba. V roku 1828 tvorilo obec 107 domov a 686 obyvateľov.

Od začiatku 19. stor. sa silnejšie uplatňujú prvky kapitalistickej výroby. Kapitalistické vzťahy sa začínajú naplno rozvíjať po revolučných rokoch 1848 - 1949, kedy boli urbáriálni poddaní oslobodení od feudálnych povinností. V poľnohospodárskej výrobe pretrvávajú pestovanie tradičných plodín. Obdobie bolo poznamenané zostrujúcim sa maďarizačným útlakom slovenského obyvateľstva, ktorý bol potlačený až po I. svetovej vojne rozpadom Rakúsko-Uhorska a vznikom prvej Československej republiky. Po parcelácii veľkostatkov sa na územie prisťahovali kolonisti zo západného Slovenska. V období r. 1938 - 1945 bola obec násilne pripojená k Maďarsku. Po tomto období nastáva intenzívna obnova zničeného hospodárstva a poľnohospodárskych podnikov. Ďalším prelomovým obdobím bol pád komunistického režimu v r. 1989, ktorý podmienil prechod z centrálne riadeného hospodárstva na trhové hospodárstvo a vznik súkromného sektoru.

1.1.4 DEMOGRAFICKÉ POMERY

Súčasný stav demografického potenciálu je výsledkom dlhodobého populačného a hospodárskeho vývoja obce. Je základným predpokladom rozvoja každého územia. Vývoj a potenciál ľudských zdrojov obce charakterizujú viaceré demografické špecifiká. K základným demografickým charakteristikám patrí mobilita obyvateľstva a jej štruktúry. Základné demografické ukazovatele obce Dedinka sú dokumentované v tab. 1.

Tab. 1 - Základné demografické ukazovatele obce Dedinka

Územie	Plocha v km ²	Počet obyvateľov					Index rastu			Hustota zaľudnenia na km ²
		r. 1991	r. 2001	r. 2011	r. 2019	z toho ženy	2001/ 1991	2011/ 2001	2019/ 1991	
Dedinka	18,52	880	869	765	670	340	98,75	88,03	76,14	36,18
ZO Termál	213,09	15687	14928	13935	13106	6641	95,16	93,35	94,05	61,50
okres N. Zámky	1347,06	153474	149974	144212	138577	71211	97,72	96,16	96,09	102,87
NSK	6343,73	715917	712860	689564	674306	345921	99,57	96,73	97,79	106,29
SR	49034,07	5274335	5402715	5404322	5457873	2792523	102,43	100,03	100,99	111,31

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 1991, 2001, 2011, ŠÚ SR, 2020

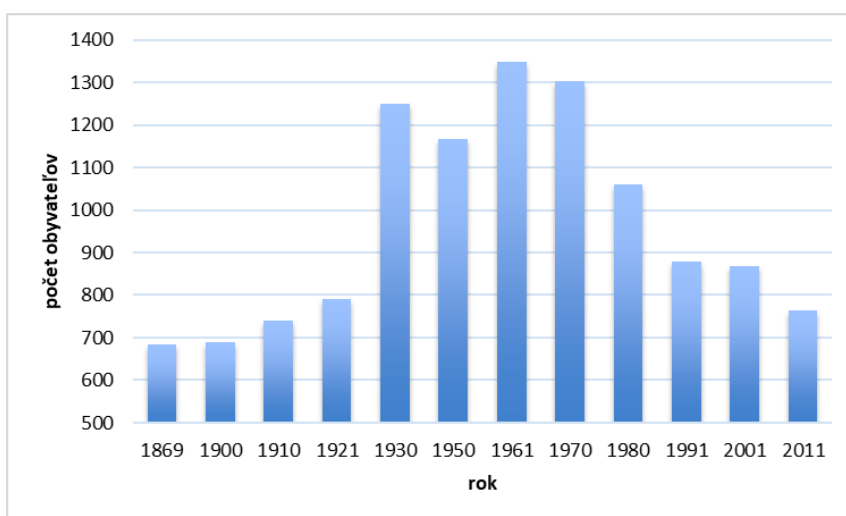
Počet obyvateľov a plocha obce vplyvajú na hustotu obyvateľov, ktorá na 1 km², dosahuje 36,18 obyvateľov, čo poukazuje na nižšiu koncentráciu obyvateľstva ako je v Združení obcí Termál (61,50 obyvateľov na km²) a takmer trikrát nižšiu ako je v okrese Nové Zámky (102,87 obyvateľov na km²), NSK (106,29 obyvateľov na km²) ale i SR (111,31 obyvateľov na km²). Obec Dedinka patrí medzi stredne veľké obce Slovenska.

1.1.4.1 Vývoj počtu obyvateľstva

Vývoj počtu obyvateľov obce od prvého oficiálneho sčítania ľudu až po súčasnosť bol nerovnomerný (tab. 2, graf 1). Za toto obdobie počet obyvateľov obce vzrástol 1,2-násobne. V r. 1869 mala obec 683 obyvateľov, v r. 1930 počet obyvateľov vzrástol na 1 249 osôb, následne mierne poklesol a opäť narástol na svoje maximum 1349 obyvateľov v r. 1961. Podľa tempa rastu, toto obdobie možno rozčleniť na dve etapy: etapa mierneho rastu (15,6 %), ktorá bola ovplyvňovaná hlavne I. svetovou vojnou, hospodárskou krízou a II. svetovou vojnou a etapa prudkého rastu (158,10 %), ktorá sa viaže na povojnové obdobie do r. 1961, kedy počet obyvateľov vzrástol o 450 obyvateľov. Nasledujúce obdobie je charakteristické poklesom počtu obyvateľov obce, ktorý trvá dodnes.

Tab. 2 a graf 1 - Vývoj počtu obyvateľov obce Dedinka podľa sčítaní ľudu (r. 1869 - 2011)

Rok	Počet obyvateľov	
	Dedinka	ZO Termál
1869	683	10 787
1900	690	12 884
1910	740	13 844
1921	790	14 501
1930	1 249	17 206
1950	1 166	17 050
1961	1 349	19 716
1970	1 302	19 669
1980	1 061	18 595
1991	880	15 686
2001	869	14 886
2011	765	13 981

Zdroj: Retrospektívny slovník obcí 1850 - 1970, Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 1980, 1991, 2001, 2011, ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

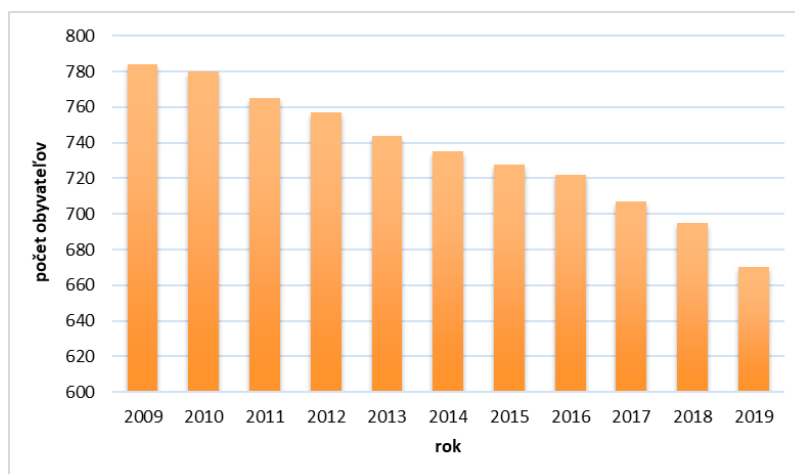
Vývoj počtu obyvateľov obce v období rokov 2009 - 2019 bol opäť charakteristický poklesom, pričom sa znížil stav obyvateľov o 114 osôb. Tento vývoj dobre dokumentuje medziročná dynamika charakterizovaná medziročným poklesom (tab. 3, graf 2). Najvyšší medziročný pokles počtu obyvateľov bol zaznamenaný v r. 2019 v hodnote 96,40 %. V tomto roku počet obyvateľov dosiahol stav 670, čím nastal pokles oproti roku 2009 o 14,54 %.

Tab. 3 - Vývoj počtu obyvateľov a medziročného indexu rastu (poklesu) obyvateľov v obci Dedinka v období rokov 2009 - 2019

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Počet obyvateľov										
Dedinka	784	780	765	757	744	735	728	722	707	695	670
Medziročný index rastu/poklesu											
Dedinka	100	99,49	98,08	98,95	98,28	98,79	99,05	99,18	97,92	98,30	96,40
ZO Termál	100	99,68	98,70	99,28	99,16	99,16	98,94	99,50	99,04	99,75	99,06
okres NZ	100	99,68	99,06	99,60	99,53	99,55	99,48	99,53	99,47	99,47	99,39
NSK	100	99,87	97,84	99,83	99,75	99,75	99,65	99,74	99,69	99,70	99,65
SR	100	100,19	99,43	100,12	100,09	100,10	100,09	100,17	100,14	100,13	100,14

Zdroj: ŠÚ SR, 2020

Graf 2 - Vývoj počtu obyvateľov obce Dedinka v období rokov 2009 - 2019

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

1.1.4.2 Dynamika obyvateľstva

Rast, resp. pokles obyvateľov v obci je odrazom prirodzenej a migračnej mobility. V bilancii celkového pohybu obyvateľov obce (tab. 4, graf 5) sa naďalej prejavuje celkový úbytok obyvateľov, ktorý v roku 2019 dosiahol -25 osôb, tzn. -36,87 %.

Tab. 4 - Pohyb obyvateľstva obce Dedinka (r. 2019)

Územie	Natalita		Mortalita		Prirodzený prírastok/úbytok		Imigrácia		Emigrácia		Migračný prírastok/úbytok		Celkový prírastok/úbytok	
	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰
Dedinka	4	5,86	10	14,75	-6	-8,85	4	5,90	23	33,92	-19	-28,02	-25	-36,87
ZO Termál	108	7,93	181	13,41	-73	-5,48	212	16,95	264	20,67	-52	-3,72	-125	-9,20
okres NZ	1148	8,26	1632	11,75	-484	-3,48	950	6,84	1321	9,51	-371	-2,67	-855	-6,15
NSK	6067	8,98	7551	11,19	-1484	-2,20	3150	4,67	4032	5,97	-882	-1,31	-2366	-3,51
SR	57054	10,46	53234	9,76	3820	0,70	7016	1,29	3384	0,62	3632	0,67	7452	1,37

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

V prirodzenom pohybe obyvateľov (tab. 5 a graf 3) v r. 2019 prevláda mortalita (10 zomretých osôb) nad natalitou (4 živonarodené deti) dôsledkom čoho, nastal prirodzený úbytok v hodnote -6 osôb, tzn. -8,85 osoby na 1000 obyvateľov.

Vývoj natality od roku 2009 mal kolísavý trend. Priemerne sa v sledovanom období rokov 2009 - 2019 každoročne narodilo 6 detí. Najväčší počet detí (11) sa narodil v roku 2016 a najmenej v r. 2013 v počte 3 deti. Tabuľka 5 vyjadruje aj počet živonarodených detí v prepočte na 1000 obyvateľov stredného stavu. Hrubá miera živorodenosti sa pohybovala v rozpätí 4,03 (r. 2013) až 15,17 (r. 2016) živonarodených detí na 1000 obyvateľov. V roku 2019 dosiahla hodnotu 5,86 ‰. V porovnaní so Združením obcí Termál (7,93 ‰), s okresom Nové Zámky (8,26 ‰), s Nitrianskym samosprávnym krajom (8,98 ‰) a priemerom SR (10,46 ‰) je táto hodnota negatívnejšia a v obci sa narodí menej detí v prepočte na 1000 obyvateľov. Vývoj natality je počas jednotlivých rokov v súlade s demografickým správaním sa mladého obyvateľstva, pre ktoré je typické plánovanie rodičovstva s nižším počtom detí (1 až 2) vo vyšších vekových kategóriách 25 - 29-roční, resp. 30 - 35-roční.

Tab. 5 - Vývoj živonarodených detí v obci Dedinka v období rokov 2009 - 2019

Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dedinka	abs.	6	9	8	4	3	8	8	11	8	4	4
	‰	7,59	11,48	10,45	5,26	4,03	10,82	10,94	15,17	11,2	5,71	5,86
ZO Termál	abs.	110	132	105	108	92	110	104	119	113	105	108
	‰	8,59	9,00	7,30	6,99	6,64	7,74	7,03	8,82	8,01	8,21	7,93
okres NZ	‰	9,32	8,90	9,05	8,07	7,77	8,29	7,86	8,43	8,74	7,73	8,26
NSK	‰	9,62	9,27	9,66	8,71	8,47	8,82	8,60	9,06	9,17	8,88	8,98
SR	‰	11,30	11,12	11,27	10,27	10,13	10,16	10,25	10,60	10,66	10,58	10,46

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Zvýšená mortalita je podmienená početnejšie zastúpenou skupinou staršieho obyvateľstva. Počet zomrelých v r. 2019 na 1000 obyvateľov (14,75 ‰) je v obci Dedinka nad priemerom Združenia obcí Termál (13,41 ‰), okresu Nové Zámky (11,75 ‰), Nitrianskeho samosprávneho kraja (11,19 ‰) a SR (9,76 ‰). Vývoj mortality za obdobie rokov 2009 - 2019 zobrazuje tab. 6 a graf 4. Najvyššia úmrtnosť v obci Dedinka bola v roku 2016, kedy zomrelo 20 obyvateľov (27,70 ‰). Najmenšia úmrtnosť bola v r. 2018, kedy zomrelo 8 osôb (11,40 ‰).

Tab. 6 - Vývoj mortality (zomretých) v obci Dedinka v období rokov 2009 - 2019

Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dedinka	abs.	9	12	13	11	7	11	13	20	13	8	10
	‰	11,41	15,23	16,99	14,67	9,36	14,89	17,91	27,70	18,23	11,40	14,75
ZO Termál	abs.	219	235	195	203	205	180	180	198	207	195	181
	‰	14,83	17,27	14,88	14,12	14,68	13,00	14,15	16,58	16,31	15,54	13,41
okres NZ	‰	12,19	12,10	11,41	11,92	11,97	11,69	12,28	12,42	12,29	12,26	11,75
NSK	‰	11,19	11,12	10,98	11,17	10,97	11,14	11,45	11,13	11,37	11,43	11,19
SR	‰	9,77	9,84	9,62	9,70	9,63	9,48	9,93	9,64	9,92	9,97	9,76

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Dlhodobá vyššia úmrtnosť obyvateľov ako je počet živonarodených detí v obci je charakteristická pre úbytok obyvateľov v období rokov 2009 - 2019. Za obdobie jedenástich rokov zomrelo v obci 127 obyvateľov a narodilo 73 obyvateľov (tab. 7, graf 3).

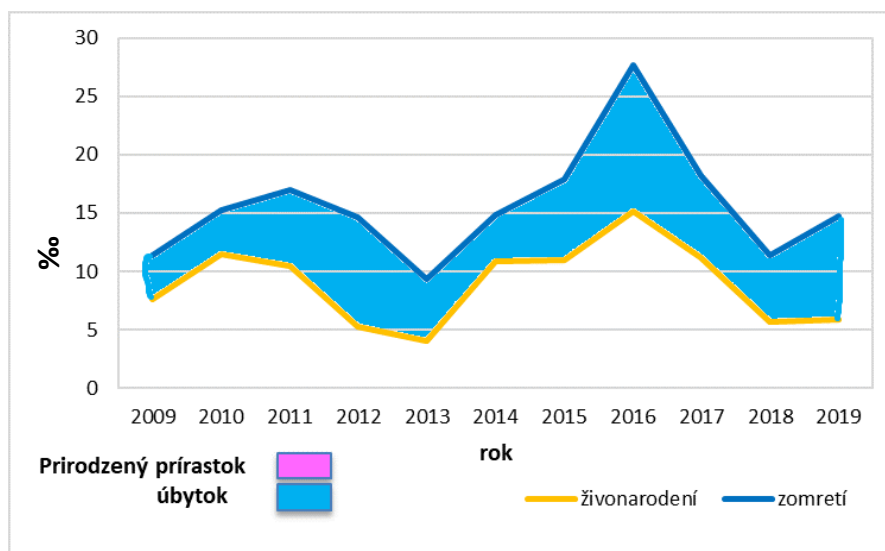
Tab. 7 - Vývoj prirodzeného prírastku (úbytku) obyvateľstva obce Dedinka v r. 2009 - 2019

Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dedinka	abs.	-3	-3	-5	-7	-4	-3	-5	-9	-5	-4	-6
	‰	-3,80	-3,81	-6,54	-9,33	-5,35	-4,06	-6,89	-12,47	-7,01	-5,70	-8,85
ZO Termál	abs.	-109	-103	-90	-95	-113	-70	-76	-79	-94	-90	-73
	‰	-6,23	-8,26	-7,56	-7,13	-8,05	-5,24	-7,11	-7,74	-8,29	-7,31	-5,48
okres NZ	‰	-2,87	-3,19	-2,36	-3,84	-4,20	-3,40	-4,41	-3,99	-3,55	-4,52	-3,48
NSK	‰	-1,57	-1,85	-1,32	-2,44	-2,50	-2,33	-2,85	-2,07	-2,20	-2,54	-2,20
SR	‰	1,53	1,28	1,65	0,57	0,51	0,68	0,33	0,96	0,75	0,61	0,70

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Ani v jednom roku neprevýšil počet narodených počet zomrelých, čo sa prejavuje v dlhodobom prirodzenom úbytku obyvateľstva. Najvyšší prirodzený úbytok bol v r. 2016 v počet -9 osôb (-12,47 ‰). V r. 2019 dosiahol prirodzený úbytok hodnotu -6 obyvateľov, tzn. -8,85 ‰. V porovnaní s mikroregiónom Termál (-5,48 ‰), okresom Nové Zámky (-3,48 ‰), NSK (-2,20 ‰) a SR (0,70 ‰) dosahuje obec výrazne negatívnejšie hodnoty.

Graf 3 - Vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva obce Dedinka v období rokov 2009 - 2019

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Základným priestorovým pohybom obyvateľstva, ktorý vplýva na rast alebo pokles počtu obyvateľov, je migračný pohyb (tab. 10, graf 4). Migračná mobilita odráža zmenu trvalého bydliska pre obyvateľov, ktorí sa do obce prisťahovali (imigranti) ako i pre obyvateľov, ktorí sa z nej vysťahovali. Rok 2019 bol pre obec charakteristickým nízkym počtom prisťahovaných (4 osoby) a vyšším počtom vysťahovaných (23 osôb), čo spôsobilo zápornú hodnotu migračného salda (-19 osôb). Vývoj počtu imigrantov za obdobie rokov 2009 až 2019 zobrazuje tabuľka 8. Najnižší počet prisťahovaných predstavovali 4 obyvatelia (r. 2019) a najvyšší 19 obyvatelia (r. 2016). I v ostatných rokoch sa striedal nárast s poklesom počtu imigrantov. Za obdobie rokov 2009 - 2019 sa do obce prisťahovalo 104 obyvateľov. Nerovnomerný vývoj hrubej miery prisťahovaných dokumentuje graf 4. V roku 2019 dosiahla obec pozitívnejší vývoj v prepočte na 1000 obyvateľov ako mal Nitriansky samosprávny kraj a SR, ale nižšie hodnoty ako malo Združenie obcí Termál a okres Nové Zámky.

Tab. 8 - Vývoj prisťahovaných obyvateľov do obce Dedinka v období rokov 2009 - 2019

Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dedinka	abs.	5	9	17	8	10	5	10	19	10	7	4
	‰	6,34	11,42	22,22	10,67	13,37	6,77	13,77	26,32	14,03	9,97	5,90
ZO Termál	abs.	226	256	209	174	194	201	171	215	235	256	212
	‰	15,79	19,04	16,95	12,74	13,46	14,21	11,33	18,98	18,34	19,27	16,95
okres NZ	‰	6,75	6,33	6,60	6,28	6,29	6,94	7,01	7,11	7,48	7,64	6,84
NSK	‰	4,72	4,77	4,64	4,97	4,59	4,78	4,57	5,05	4,71	5,16	4,67
SR	‰	1,17	0,97	0,90	1,00	0,95	0,99	1,29	1,42	1,32	1,33	1,29

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Druhým významným ukazovateľom migračnej mobility je emigrácia. Počet vystáňovaných bol za obdobie r. 2009 - 2019 vyšší oproti počtu prisťahovaných o hodnotu 57 osôb. Za obdobie rokov 2009 - 2019 sa pritom z obce vystáňovalo 161 obyvateľov. Rozpätie vystáňovania bolo od 9 osôb (r. 2012) do 23 v roku 2019.

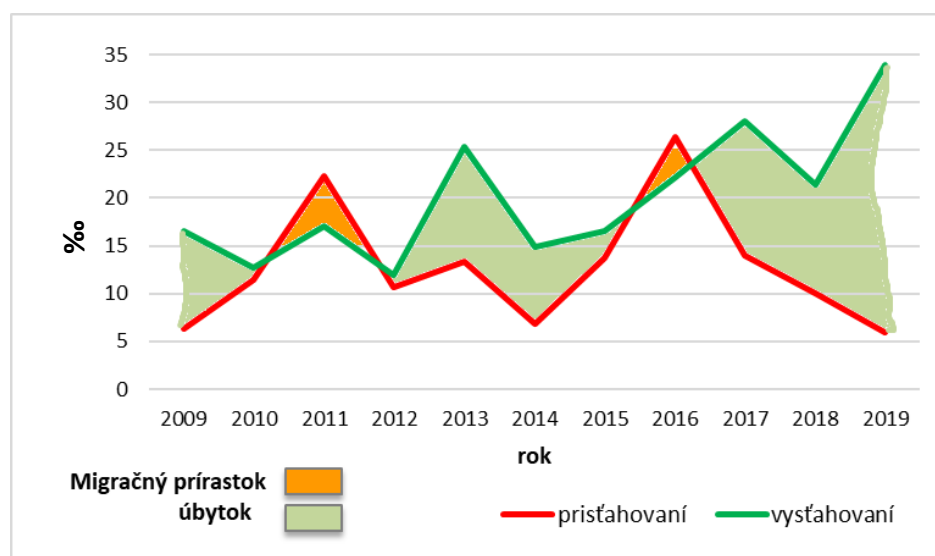
Hrubá miera emigrácie (vystáňovania) umožňuje tiež v prepočte na 1000 obyvateľov porovnať hodnoty emigrácie s hodnotami nielen mikroregiónu, ktorého je obec súčasťou, ale i okresnou, krajskou a celoslovenskou populáciou (tab. 9, graf 4). Hrubá miera emigrácie v roku 2019 dosiahla v obci (33,92 ‰) negatívnejšie hodnoty ako má populácia Združenia obcí Termál (20,67 ‰), okresu Nové Zámky (9,51 ‰), NSK (5,97 ‰) a SR (0,62 ‰).

Tab. 9 - Vývoj vystáňovaných obyvateľov z obce Dedinka v období rokov 2009 - 2019

Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dedinka	abs.	13	10	13	9	19	11	12	16	20	15	23
	‰	16,48	12,69	16,99	12,00	25,40	14,89	16,53	22,16	28,05	21,37	33,92
ZO Termál	abs.	157	199	190	179	197	246	239	203	270	199	264
	‰	10,92	16,52	14,35	12,57	14,84	17,94	17,42	16,45	20,13	13,91	20,67
okres NZ	‰	5,92	6,29	6,43	6,45	6,79	8,08	7,83	7,79	9,21	8,41	9,51
NSK	‰	4,17	4,22	4,40	4,21	4,61	4,99	5,23	5,55	5,58	5,60	5,97
SR	‰	0,37	0,35	0,35	0,37	0,51	0,67	0,71	0,70	0,64	0,61	0,62

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Graf 4 - Vývoj migračného pohybu obyvateľov obce Dedinka v období rokov 2009 - 2019

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Na základe imigrácie a emigrácie možno obec charakterizovať ako obec so záporným migračným saldom (tab. 10, graf 4) s odlivom obyvateľov z obce. Za dané obdobie sa z obce odsťahovalo o 57 obyvateľov viac ako sa do obce prisťahovalo. Najvyšší migračný úbytok v hodnote -19 osôb bol v roku 2019, kedy sa z obce odsťahovalo až 23 osôb a prisťahovali sa len 4 osoby. V porovnaní so Združením obcí Termál sa z obce vystáňuje 7-krát viac obyvateľov prepočítaných na 1000 obyvateľov. Migračné saldo dosahuje vysoké negatívne hodnoty aj v porovnaní s okresom Nové Zámky, NSK ako i SR (tab. 10). Počas r. 2009 - 2019 bolo sledované výnimočne aj kladné migračné saldo v r. 2011 a 2015.

Tab. 10 - Vývoj migračného prírastku (úbytku) obce Dedinka v období rokov 2009 - 2019

Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dedinka	abs.	-8	-1	4	-1	-9	-6	-2	3	-10	-8	-19
	‰	-10,14	-1,27	5,23	-1,33	-12,03	-8,12	-2,76	4,16	-14,03	-11,40	-28,02
ZO Termál	abs.	69	57	19	-5	-3	-45	-68	12	-35	57	-52
	‰	4,87	2,52	2,60	0,17	-1,39	-3,73	-6,08	2,53	-1,79	5,36	-3,72
okres NZ	‰	0,83	0,03	0,17	-0,17	-0,50	-1,14	-0,83	-0,69	-1,73	-0,77	-2,67
NSK	‰	0,56	0,56	0,23	0,75	-0,03	-0,21	-0,66	-0,49	-0,87	-0,44	-1,31
SR	‰	0,81	0,62	0,55	0,63	0,44	0,32	0,58	0,72	0,68	0,73	0,67

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

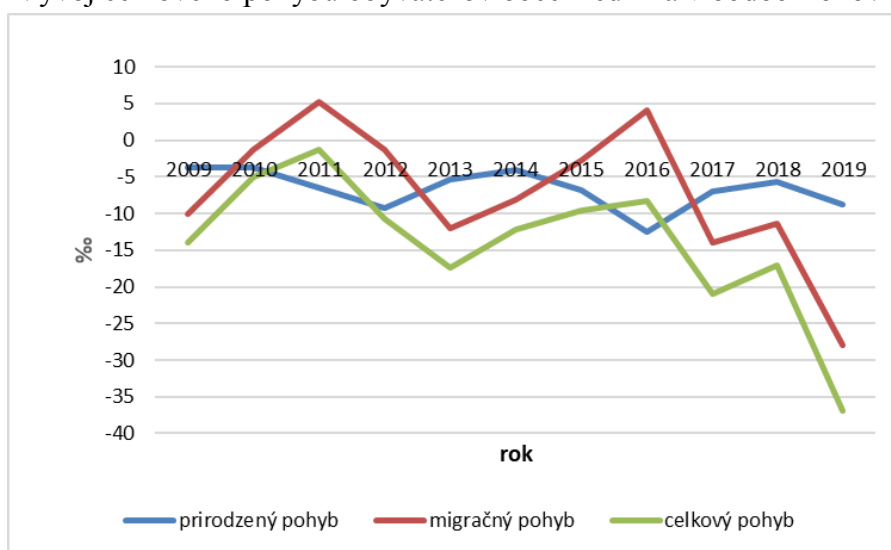
Záporný prirodzený prírastok ako aj záporné migračné saldo z hľadiska celkového pohybu obyvateľstva majú svoj odraz na celkovom úbytku obyvateľov obce nielen v roku 2019, ale i v celom sledovanom období jedenástich rokov (tab. 11 a graf 5). V porovnaní s Mikroregiónom Termál a ostatnými porovnávacími úrovňami mala obec v roku 2019 hodnotou celkového pohybu prepočítaného na 1000 obyvateľov stredného stavu (-36,87 ‰) negatívnejší vývoj.

Tab. 11 - Vývoj celkového prírastku (úbytku) obyvateľov obce Dedinka období r. 2009 - 2019

Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dedinka	abs.	-11	-4	-1	-8	-13	-9	-7	-6	-15	-12	-25
	‰	-13,94	-5,08	-1,31	-10,67	-17,38	-12,18	-9,64	-8,31	-21,04	-17,09	-36,87
ZO Termál	abs.	-40	-46	-71	-100	-116	-115	-144	-67	-129	-33	-125
	‰	-1,36	-5,74	-4,96	-6,96	-9,44	-8,96	-13,19	-5,21	-10,08	-1,95	-9,20
okres NZ	‰	-2,04	-3,16	-2,19	-4,01	-4,69	-4,54	-5,24	-4,68	-5,28	-5,29	-6,15
NSK	‰	-1,01	-1,29	-1,08	-1,69	-2,53	-2,54	-3,50	-2,57	-3,07	-2,98	-3,51
SR	‰	2,34	1,91	2,20	1,21	0,95	1,00	0,90	1,67	1,43	1,34	1,37

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Graf 5 - Vývoj celkového pohybu obyvateľov obce Dedinka v období rokov 2009 - 2019

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Hodnota celkového pohybu obyvateľov obce sa pohybovala v rozmedzí -36,87 % (r. 2019) až -1,31 % (r. 2011). Z obce ubudlo 111 osôb.

Súčasná veková štruktúra populácie ako i jej mobilita neumožňuje populácii obce Dedinka rásť z vnútorných zdrojov, a preto je potrebné klásť väčší dôraz na vytváranie podmienok pre udržanie mladého obyvateľstva v obci vo všetkých oblastiach a vytvárať podmienky pre podporu imigrácie do obce.

Na vývoji počtu obyvateľov sa druhotne podpisujú i ďalšie demografické javy ako sobášnosť a rozvodovosť.

Sobášnosť vykazuje kolísavé hodnoty, ktoré sa v prepočte na 100 obyvateľov obce pohybujú od 1,33 % (r. 2012) po 8,87 % (r. 2009), čo prestavovalo 7 sobášov v obci (tab. 12). Vysoký počet sobášov bol i v roku 2011 (6). V ostatných rokoch sa počet sobášov pohyboval od 1 po 5. V roku 2019 manželstvo uzatvorili 3 dvojice. Priemerné hodnoty sobášnosti sú v obci porovnateľné s priemernými hodnotami sobášnosti v Združení obcí Termál (4,48 %), v okrese Nové Zámky (4,77 %), NSK (5,02 %) a SR (5,44 %).

Tab. 12 - Vývoj počtu sobášov obyvateľov obce Dedinka v období rokov 2009 - 2019

Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dedinka	abs.	7	4	6	1	2	4	5	5	5	3	3
	%	8,87	5,08	7,84	1,33	2,67	5,41	6,89	6,93	7,01	4,27	4,43
ZO Termál	abs.	58	53	54	52	54	60	70	69	76	67	60
	%	4,32	3,91	3,95	4,11	3,45	4,24	5,08	5,25	5,38	4,91	4,48
okres NZ	%	4,00	3,87	4,07	4,04	4,42	4,72	4,94	4,86	5,48	5,24	4,77
NSK	%	4,37	4,10	4,23	4,25	4,37	4,62	4,86	5,02	5,42	5,42	5,02
SR	%	4,87	4,68	4,75	4,81	4,71	4,94	5,31	5,51	5,76	5,73	5,44

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Negatívny vplyv na rozvoj rodiny má rozvodovosť. Počet rozvodov v obci sa pohybuje v rozpätí 0 - 2 (tab. 13). Hrubá miera rozvodovosti v obci s porovnaním s Združením obcí Termál, okresom Nové Zámky, NSK a SR je nižšia ako v ostatných porovnávaných úrovniach.

Tab. 13 - Vývoj rozvodovosti obyvateľov obce Dedinka v období rokov 2009 - 2019

Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dedinka	abs.	2	2	1	2	1	1	0	1	2	0	0
	%	2,54	2,54	1,31	2,67	1,34	1,35	0,00	1,39	2,81	0,00	0,00
ZO Termál	abs.	20	14	29	22	21	26	17	26	22	18	20
	%	1,38	1,00	1,63	1,38	1,81	2,10	1,14	1,86	1,97	1,11	1,53
okres NZ	%	2,70	2,39	2,38	2,04	2,28	2,11	1,93	1,84	1,86	1,86	1,86
NSK	%	2,54	2,31	2,21	2,18	2,23	2,04	1,90	1,95	1,91	1,93	1,88
SR	%	2,34	2,21	2,06	2,03	2,02	1,94	1,81	1,71	1,77	1,76	1,74

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

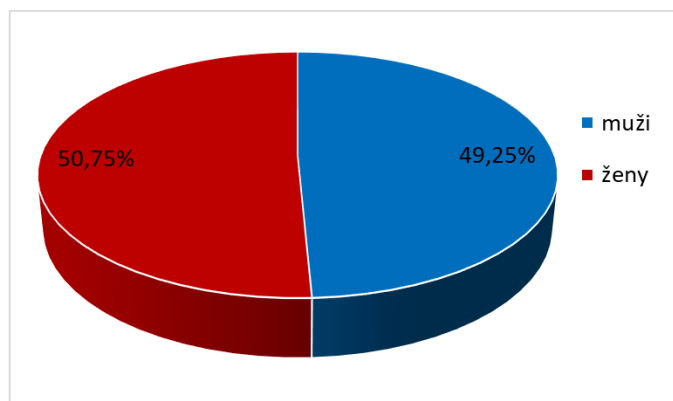
1.1.4.3 Štruktúry obyvateľstva

K základným charakteristikám populácie patrí jej štruktúra, ktorá sa hodnotí podľa viacerých aspektov. V štruktúre obyvateľstva podľa pohlavia (tab. 1, graf 6) prevládajú ženy,

ktoré sa na celkovej populácii obce podieľajú 50,75 % (r. 2019). Dominujú hlavne vo vyšších vekových kategóriách, nakoľko sa dožívajú vyššieho priemerného veku.

Na prevahu žien v populácii obce poukazuje i index maskulinity, ktorý udáva 970,59 mužov pripadajúcich na 1000 žien.

Graf 6 - Štruktúra obyvateľstva obce Dedinka podľa pohlavia (r. 2019)

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Ďalšou štruktúrou, ktorá umožňuje charakterizovať ľudský potenciál je štruktúra obyvateľstva podľa veku, ktorú analyzujeme podľa reprodukcie a produktivity.

Veková štruktúra populácie podľa reprodukcie je tvorená predreprodukčnou, reprodukčnou a poreprodukčnou zložkou populácie (tab. 14, graf 7).

Tab. 14 - Veková štruktúra obyvateľov obce Dedinka podľa reprodukcie (r. 2019)

Územie	Predreprodukčný vek (0-14 rokov)		Reprodukčný vek (15-49 rokov)		Poprodukčný vek (50 a viac rokov)	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Dedinka	86	12,84	308	45,97	276	41,19
ZO Termál	1616	12,33	6058	46,22	5432	41,45
okres N. Zámky	17997	12,99	64759	46,73	55821	40,28
NSK	92778	13,76	317861	47,14	263667	39,10
SR	863720	15,83	2624165	48,08	1969988	36,09

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

V reprodukčnom veku 15 - 49 rokov je menej ako polovica obyvateľov obce (45,97 %), v predreprodukčnom veku (0 - 14 rokov) je 12,84 % obyvateľov a v poreprodukčnom veku (50 rokov a viac) trojnásobne viac (41,19 %) ako v detskom veku. Nízka predreprodukčná základňa umožňuje len jednoduchú reprodukciu, ktorá nezabezpečuje rast populácie z vlastných zdrojov a vedie k regresívnemu typu populácie. Vysoký podiel obyvateľov v reprodukčnom veku, ktorý sa bude zvyšovať a vysoký podiel obyvateľstva v poreprodukčnom veku zároveň poukazuje na starnutie populácie obce.

V porovnaní s populáciou Slovenska, podiel populácie obce v reprodukčnom veku je nižší a podiel ďalších zložiek je nepriaznivejší. Podiel danej zložky v porovnaní s ostatnými priestorovými úrovňami, tzn. mikroregionálnou, regionálnou a subregionálnou dosahuje nižšie priemerné hodnoty. Podiel obyvateľov v poreprodukčnom veku prekračuje podiel tejto skupiny obyvateľstva populácie v porovnaní s priemerom okresu Nové Zámky, NSK, Slovenska a je nižší ako podiel v populácii mikroregiónu.

Štruktúra obyvateľstva podľa produktivity je druhým typom vekovej štruktúry. Charakteristická je silnou zložkou obyvateľstva produktívneho veku (15 - 64-roční), ktoré dosahuje 69,40 %. Ďalšie dve kategórie sú tvorené predproduktívnou (0 - 14-roční) a poproduktívnou (65 a viac rokov) zložkou populácie obce (tab. 15, graf 8). Predproduktívna zložka sa na celkovej populácii obce Dedinka podieľa 12,84 %, podobne ako pri predreprodukčnom veku nedosahuje okresný (12,99 %) ale i krajský (13,76 %) a celoslovenský priemer (15,83 %), čím má populácia pri tvorbe zdrojov nových pracovných síl výrazne negatívnejšie postavenie.

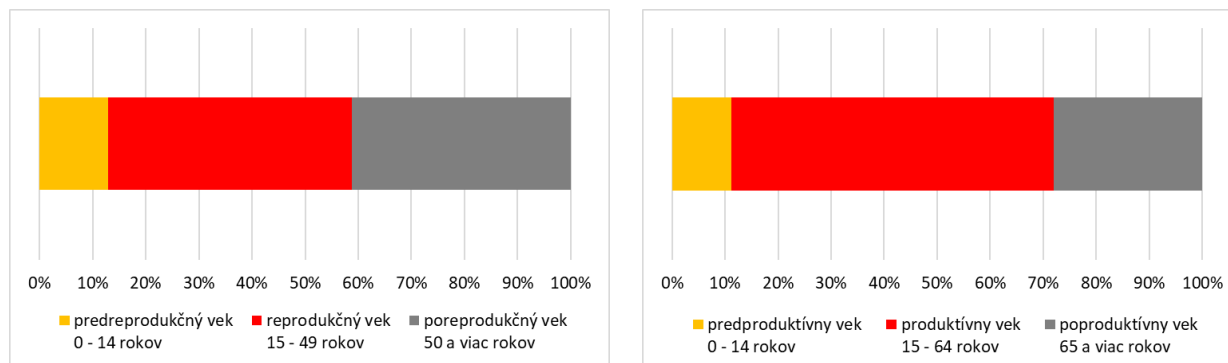
Podiel obyvateľov v poproduktívnom veku dosahuje nižšiu priemernú hodnotu ako má Združenie obcí Termál (20,17 %), okres Nové Zámky (18,89 %), NSK (18,21 %) ale vyššiu ako SR (16,58 %).

Tab. 15 - Veková štruktúra obyvateľov obce Dedinka podľa produktivity (r. 2019)

Územie	Predproduktívny vek (0-14 rokov)		Produktívny vek (15-64 rokov)		Poproduktívny vek (65 a viac rokov)	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Dedinka	86	12,84	465	69,40	215	17,96
ZO Termál	1616	12,33	8846	67,50	2644	20,17
okres Nové Zámky	17997	12,99	94402	68,12	26178	18,89
NSK	92778	13,76	458740	68,03	122788	18,21
SR	863720	15,83	3688978	67,59	905175	16,58

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Graf 7 a 8 - Veková štruktúra obyvateľstva obce Dedinka podľa reprodukcie a produktivity (r. 2019)

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Rastom podielu obyvateľstva produktívneho a poproduktívneho veku bude dochádzať k prehĺbovaniu procesu starnutia obyvateľstva. Túto situáciu v populácii dokumentujú i ďalšie vybrané demografické ukazovatele (tab. 16, graf 9).

Index starnutia charakterizuje pomer počtu osôb poproduktívneho veku pripadajúcich na 100 obyvateľov 0 - 14-ročných. Index poukazuje na starnutie populácie obce. V obci pripadá 138,37 obyvateľov poproduktívneho veku na 100 obyvateľov predproduktívneho veku, čo poukazuje na mladšiu populáciu obce ako je populácia Združenia obcí Termál (182,15 %) a okresu Nové Zámky (145,46 %) ale vyššiu ako je priemer NSK (132,35 %) ale i Slovenska (104,80 %).

Daný stav potvrdzuje i sprievodný ukazovateľ - index ekonomickej závislosti mladých ľudí, určený ako pomer predproduktívneho veku k produktívnemu veku, dosahujúci hodnotu

18,49 %, ktorá je nižšia ako hodnota Združenia obcí Termál (17,93 %) ale vyššia ako celoslovenská (23,41 %), krajská (20,22 %) i okresná (19,06 %) hodnota.

Tab. 16 - Vybrané demografické ukazovatele obce Dedinka (r. 2019)

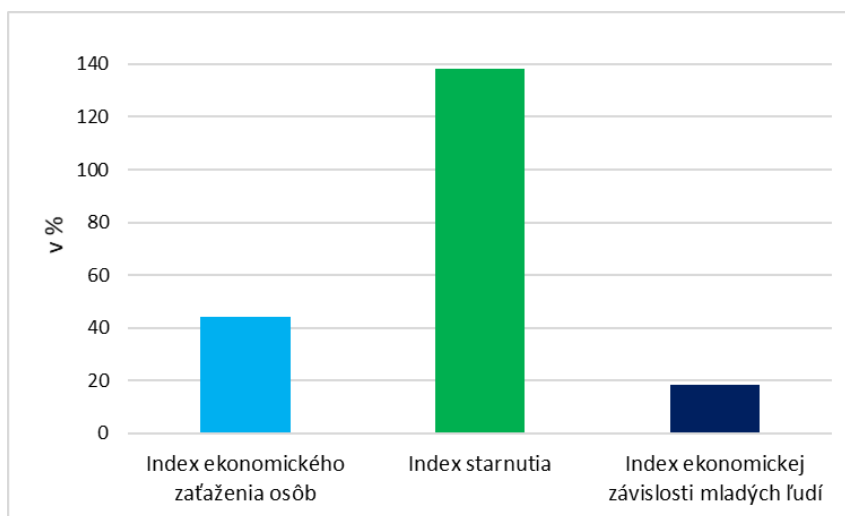
Územie	Index starnutia v %	Index ekonomickej závislosti mladých ľudí v %	Index ekonomickeho zaťaženia v %	Priemerný vek v rokoch
Dedinka	138,37	18,49	44,09	43,37
ZO Termál	182,15	17,93	49,40	44,37
okres N. Zámky	145,46	19,06	46,79	43,41
NSK	132,35	20,22	46,99	42,77
SR	104,80	23,41	47,95	41,06

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Za výstižný ukazovateľ daného stavu možno považovať aj index ekonomickeho zaťaženia, tzn. pomer obyvateľstva predproduktívneho a poproduktívneho veku k obyvateľstvu v produktívnom veku, ktorý má v obci hodnotu 44,09 %. Je mierou hospodárskeho zaťaženia práceschopného obyvateľstva závislými osobami. Táto hodnota poukazuje na nižšiu ekonomickú zaťaženosť populácie obce, ako je ekonomická zaťaženosť populácie mikroregiónu, okresu, kraja ale i Slovenska.

Priemerný vek obyvateľstva dosahuje 43,37 rokov, čo je nižšia hodnota ako v Mikroregióne Termál (44,37), v okrese Nové Zámky (43,41) ale vyššia ako v NSK (42,77) i v SR (41,06).

Graf 9 - Vybrané demografické ukazovatele obce Dedinka (r. 2019)

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Veková štruktúra obyvateľstva ovplyvňuje nielen procesy jeho reprodukcie, ale súčasne určuje aj potenciál pracovných síl a jeho obnovu. Menší podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku môže v budúcnosti spomaliť reprodukciu pracovnej sily, môže zapríčiniť jej stagnáciu až úbytok. Na zlepšenie populačnej štruktúry obyvateľstva, ktorá je výsledkom dlhodobých procesov, je potrebné obec hospodársky rozvíjať a vytvoriť dostatok pracovných príležitostí v rôznych odvetviach hospodárstva nielen v obci, ale aj v jeho okolí.

Pri využívaní ľudského potenciálu na trhu práce dôležitú úlohu zohráva aj vzdelanostná úroveň obyvateľstva (tab. 17, graf 10).

Tab. 17 - Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Dedinka (r. 2011)

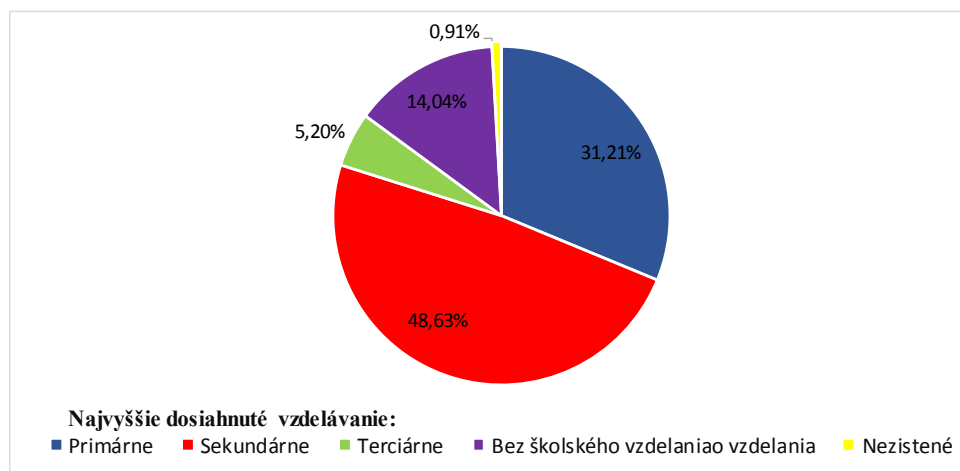
Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu	
		muži	ženy	abs.	%
Primárne		80	160	240	31,21
Základné		80	160	240	31,21
Sekundárne		212	162	374	48,63
Učňovské (bez maturity)		92	50	142	18,47
Stredné odborné (bez maturity)		52	34	86	11,18
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		10	7	17	2,21
Úplné stredné odborné (s maturitou)		47	52	99	12,87
Úplné stredné všeobecné		11	17	28	3,64
Vyššie odborné vzdelanie		0	2	2	0,26
Terciárne		19	21	40	5,20
Vysokoškolské bakalárske		3	7	10	1,30
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		15	13	28	3,64
Vysokoškolské doktorandské		1	1	2	0,26
Vysokoškolské spolu		19	21	40	5,20
Študijný odbor	prírodné vedy	0	1	1	0,13
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotechnika, technická chémia, potravinárstvo)	5	2	7	0,91
	technické vedy a náuky II (textilná výroba, spracovanie kože, dreva, plastov, výroba hudných nástrojov, architektúra, stavebníctvo, doprava, pošty, telekomunikácie, automatizácia, špecializované odbory)	3	0	3	0,39
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	3	1	4	0,52
	Zdravotníctvo	0	1	1	0,13
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozofické, ekonomické, politické a právnické vedy, ekonómia a manažment, obchod a služby, SŠ - OA, HA, praktická škola, učebné odbory)	4	8	12	1,56
	spoločenské vedy, náuky a služby II (história, filologické, pedagogické a psychologické vedy, publicistika a informácie, telovýchova, učiteľstvo, SŠ - gymnáziá)	3	8	11	1,43
	nezistený	1	0	1	0,13
Bez školského vzdelania		56	52	108	14,04
Nezistené		3	4	7	0,91
Spolu		370	399	769	100,00

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

V štruktúre najvyššieho dosiahnutého vzdelania dominuje sekundárne vzdelanie pred primárnym. Sekundárne vzdelanie má ukončených 48,63 % obyvateľov obce. Dominuje v ňom nižšie stredné vzdelanie zamerané na učňovské a stredné odborné vzdelanie (oba typy bez maturity), ktoré má ukončené 29,65 % obyvateľov obce. Úplné stredné odborné vzdelanie (s maturitou), ktoré patrí k vyššiemu strednému vzdelaniu, absolvovalo ako najvyššie dokončené vzdelanie 12,87 % obyvateľov. Kým v nižšom strednom vzdelaní prevládajú muži, vo vyššom strednom vzdelaní majú prevahu ženy. Primárne vzdelanie ako najvyššie ukončené vzdelanie má 31,21 % obyvateľov obce. V tomto type vzdelania takmer dvojnásobne prevládajú ženy. Vzdelanostnú štruktúru dopĺňa obyvateľstvo s terciárnym, resp. vysokoškolským vzdelaním, ktoré absolvovalo 5,20 % obyvateľov, s miernou prevahou žien.

Bez školského vzdelania je 14,04 % obyvateľov a zahŕňame k nim deti a mládež vzdelávajúcu sa na všetkých typoch škôl. Podiel obyvateľov s nezisteným vzdelaním bol 0,91 %.

Graf 10 - Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Dedinka (r. 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, spracované autorkami

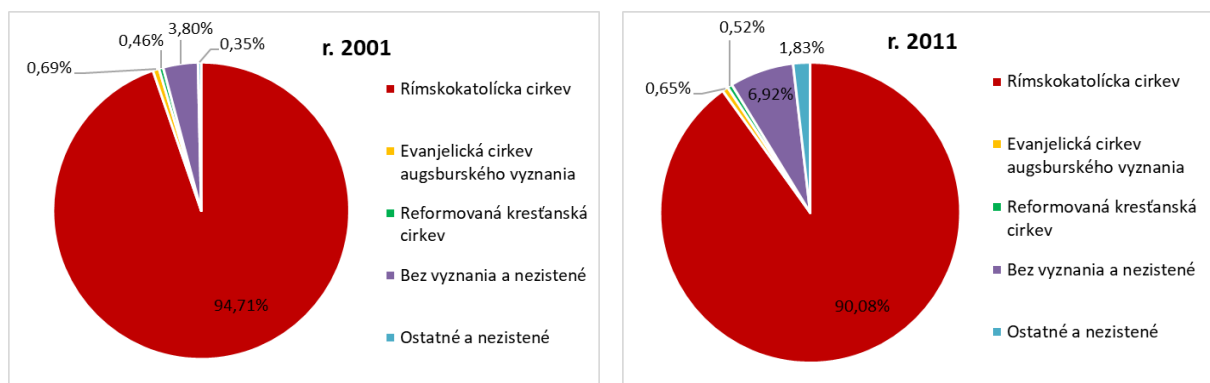
Religiózna štruktúra obyvateľov obce je takmer homogénna. Najvyšším podielom (89,73 %) je v štruktúre zastúpené rímskokatolícke náboženstvo, ku ktorému sa hlási 690 obyvateľov, čo je ale o 4,98 % menej ako v r. 2001. Náboženstvo ostatných cirkví vyznáva len 1,17 % obyvateľov. Bez vyznania viery je 53 osôb, tzn. 6,92 % obyvateľov (tab. 18, graf 11 a 12).

Tab. 18 - Religiózna štruktúra obyvateľstva obce Dedinka (r. 2001 a 2011)

Rok	Vierovyznanie									
	Rímskokatolícka cirkev		Evanjelická cirkev a. v.		Reformovaná kresťanská cirkev		Bez vyznania		Ostatné	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
2001	823	94,71	6	0,69	4	0,46	33	3,80	3	0,34
2011	690	89,73	5	0,65	4	0,52	53	6,89	14	1,82

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011

Graf 11 a 12 - Religiózna štruktúra obyvateľstva obce Dedinka (r. 2001 a 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, spracované autorkami

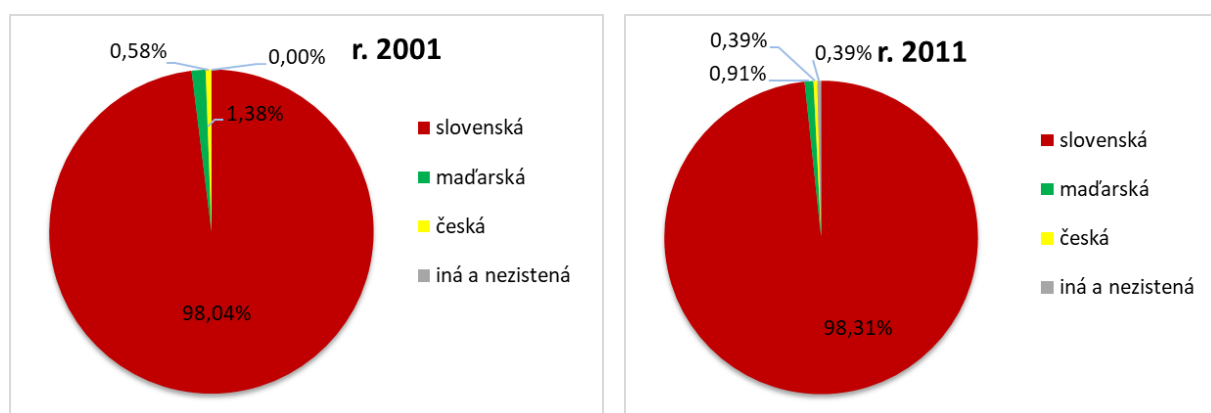
Podobne aj národnostná štruktúra obyvateľstva je homogénna. Na území obce Dedinka sa k slovenskej národnosti hlásilo 98,31 % obyvateľov (r. 2011). Z ostatných národností, ktoré dopĺňajú minimálne štruktúru (1,30 %) sú to maďarská (0,91 %) a česká národnosť s 0,39 %. Iná a nezistená národnosť tvoria 0,39 % (tab. 19, graf 13 a 14).

Tab. 19 - Národnostná štruktúra obce Dedinka (r. 2001 a 2011)

Rok	Národnosť									
	slovenská		maďarská		česká		rómska		iná a nezistená	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
2001	852	98,04	12	1,38	5	0,57	-	-	-	-
2011	756	98,31	7	0,91	3	0,39	-	-	3	0,39

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, spracované autorkami

Graf 13 a 14 - Národnostná štruktúra obce Dedinka (r. 2001 a 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, spracované autorkami

1.1.5 EKONOMICKÁ ZÁKLADŇA

1.1.5.1 Štruktúra využitia pôdneho fondu

Z pôdneho fondu obce (1851,87 ha) je až 79,51 % poľnohospodársky využívaných. Poľnohospodárska pôda zaberá plochu 1 472,35 ha, z ktorej na ornú pôdu pripadá 1 362,85 ha. O dominantnom využití pôdneho fondu pre účely poľnohospodárstva svedčí i vysoký stupeň zornenia 92,56 %. Ďalšími zložkami poľnohospodárskej pôdy sú vinice, ktoré zaberajú 3,40 ha (0,18 % z plochy územia), záhrady 53,52 ha (2,89 %), ovocné sady 14,13 ha (0,68 %) a trvalé trávnaté porasty 40,07 ha (2,16 %).

Nepoľnohospodárska pôda, ktorá zaberá plochu 379,52 ha, sa na pôdnom fonde podieľa 20,49 %. Z nej na lesnú pôdu pripadá 176,09 ha (9,51 %), na zastavané plochy 60,21 ha (3,25 %), na vodné plochy 24,23 ha (1,31 %) a na ostatné plochy 118,99 ha (6,43 % plochy). Základné kategórie využitia pôdneho fondu zobrazuje graf tab. 20 a graf 15.

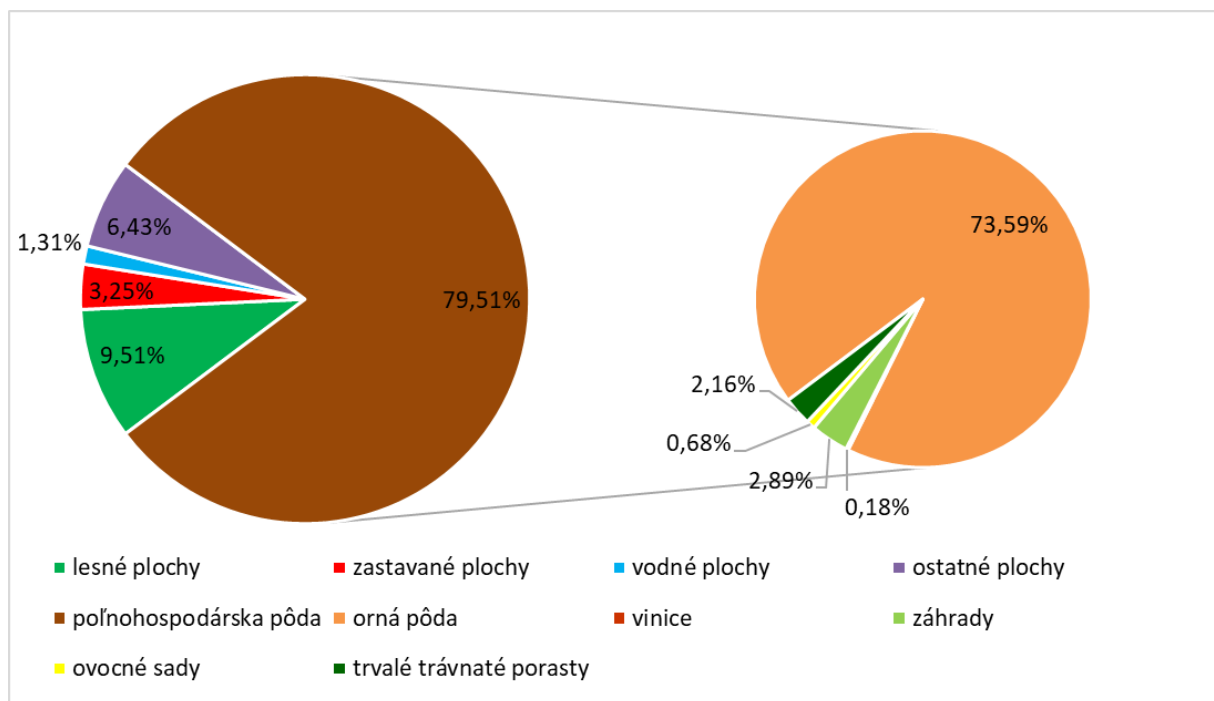
Zmeny oproti r. 2003 sa prejavili vo viacerých kategóriách. Výrazne poklesla rozloha poľnohospodárskej pôdy o 76,92 ha ale zvýšila sa rozloha ornej pôdy o 20,91 ha. Ďalšie zmeny sledujeme v zastúpení viníc, ktorých rozloha poklesla o polovicu. Značne poklesla aj rozloha ovocných sádov, ktorých plocha sa znížila o 20,97 ha. Najväčšie zmeny pozorujeme v zastúpení trvalých trávnatých porastov, ktorých rozloha poklesla o 69,18 ha a naopak narástla rozloha ostatných plôch, ktoré sa zvýšili o 105,28 ha. Pokles plôch zaznamenávame aj pri zastavaných plochách a vodných plochách v obci. Naopak pozitívnym je nárast lesných plôch o 18,63 ha.

Tab. 20 - Štruktúra pôdneho fondu obce Dedinka (r. 2003, 2014 a 2019)

Formy využitia pôdneho fondu	Rozloha (v ha)		
	r. 2003	r. 2014	r. 2019
poľnohospodárska pôda	1 549,27	1 472,58	1472,35
z toho:			
- orná pôda	1 341,94	1 361,23	1362,85
- vinice	6,13	3,40	3,40
- záhrady	58,46	53,75	53,52
- ovocné sady	33,48	14,13	12,51
- trvalé trávnaté porasty	109,25	40,07	40,07
lesné plochy	157,46	176,09	176,09
zastavané plochy	93,13	59,90	60,21
vodné plochy	38,31	24,23	24,23
ostatné plochy	13,71	119,07	118,99
Spolu	1 851,87	1 851,87	1851,87

Zdroj: ŠÚ SR, 2004, 2015, 2020, spracované autorkami

Graf 15 - Využitie pôdneho fondu obce Dedinka (r. 2019)

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

1.1.5.2 Trh práce

Ekonomická aktivita obyvateľov odráža jeho využitie na trhu práce. Podľa výsledkov posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov v r. 2011 bolo v obci evidovaných 349 ekonomicky aktívnych obyvateľov (EAO), čo bolo o 37 osôb menej ako v roku 2001, kedy EAO bolo 386. Z obyvateľstva v produktívnom veku bolo EAO 68,2 %.

Vyššou ekonomickou aktivitou sa vyznačujú muži, ktorí dosahujú podiel 81,5 %, ženy dosahujú nižší podiel len 53,8 %. Pre obec je typická vysoká odchádzka za prácou - 251 osôb, tzn. 71,92 % z EAO (tab. 21).

Tab. 21- Základné ukazovatele EAO obce Dedinka (r. 2001 a 2011)

Rok	EAO (počet osôb)	EAO/100 obyv.	odchádzka do zamestnania (počet osôb)	odchádzka/100 EAO
2001	386	44,42	145	37,56
2011	349	45,38	251	71,92

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011

V spoločenskej štruktúre EAO dominujú zamestnanci, ktorí dosahujú 72,20 %. Popri zamestnancoch štruktúru tvoria i ďalšie skupiny ako podnikatelia, ktorí v rozvoji obce nadobúdajú stále významnejšie miesto. Podľa výsledkov sčítania ľudu v r. 2011 v obci podnikalo 58 podnikateľov. Ich počet do roku 2014 vzrástol na 71. Ďalšou skupinou sú členovia družstiev najmä poľnohospodárskych alebo v inej družstevnej organizácii, ktorých podiel je len 0,27 %. Vypomáhajúci, neplatení členovia domácností podnikateľov, resp. rodinných podnikov v danej štruktúre obce Dedinka nie sú zastúpení. Zvyšných 10,9 % tvoria ostatní a nezistení EAO (tab. 22).

Tab. 22 - EAO podľa spoločenskej skupiny v obci Dedinka (r. 2011)

Územie	Postavenie v zamestnaní										
	zamestnanci		podnikatelia			členovia družstiev		vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností, resp. rod. podnikov		ostatní a nezistení spolu	
	abs.	%	so zamestnancami	bez zamestnancov	spolu %	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Dedinka	252	72,20	11	47	16,61	1	0,27	0	0	38	10,9
ZO Termál	4 613	71,71	131	558	10,71	49	0,76	11	0	1071	16,64

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, spracované autorkami

V štruktúre ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa sektorov hospodárstva (tab. 23, graf 16) je najväčšia zamestnanosť v terciárnom sektore, v ktorom našlo pracovné možnosti 45,27 % EAO, z nich až 82,91 % odchádzalo za prácu mimo obec bydliska.

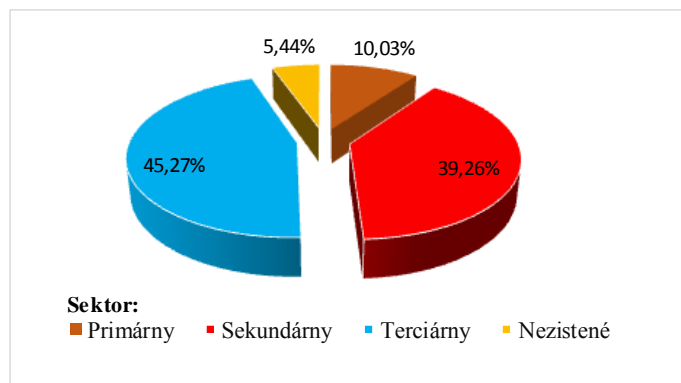
Tab. 23 - EAO v sektoroch hospodárstva v obci Dedinka (r. 2001 a r. 2011)

Rok	Primárny sektor	Sekundárny sektor	Terciárny sektor	EAO bez udania	Spolu
2001	53	119	132	82	386
2011	35	137	158	19	349

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, spracované autorkami

V sekundárnom sektore v roku 2011 pracovalo 39,26 % EAO. Dochádzka do tohto sektora mimo obec bydliska dosiahla 68,61 %. Najnižšia odchádzka za prácou z obce bola do primárneho sektora (57,14 %). V tomto sektore pracovalo 10,03 % EAO (graf 16).

Graf 16 - Ekonomicky aktívne obyvateľstvo obce Dedinka podľa sektorov hospodárstva (r. 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, *spracované autorkami*

V odvetvovej štruktúre hospodárstva (tab. 24) má významné postavenie zamestnanosť v priemyselnej výrobe, kde našlo pracovnú príležitosť 99 pracovníkov (28,37 % EAO), z ktorých 64,65 % dochádzalo za prácou. Vo výrobe kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení a vo výrobe odevov pracovalo takmer 40 % EAO priemyslu. Podobný podiel dosiahlo i stavebníctvo. Z nevýrobných odvetví vyššiu zamestnanosť EAO mal maloobchod (8,60 %) a verejná správa (6,88 %).

Tab. 24 - EAO obce Dedinka podľa odvetví hospodárstva (r. 2011)

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	25	5	30	17
Lesníctvo a ťažba dreva	2	1	3	1
Iná ťažba a dobývanie	1	1	2	2
Výroba potravín	3	5	8	5
Výroba textilu	0	2	2	2
Výroba odevov	2	12	14	10
Výroba kože a kožených výrobkov	1	1	2	0
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	3	1	4	3
Výroba papiera a papierových výrobkov	1	0	1	1
Výroba chemikálií a chemických produktov	0	1	1	0
Výroba výrobkov z gumy a plastu	2	2	4	1
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	3	0	3	3
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	23	2	25	18
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	2	0	2	2
Výroba elektrických zariadení	6	3	9	4
Výroba strojov a zariadení i. n.	4	2	6	2
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	5	1	6	5
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	1	0	1	0
Výroba nábytku	1	0	1	1

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Iná výroba	0	3	3	3
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	1	0	1	1
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	3	0	3	2
Zber, úprava a dodávka vody	1	0	1	1
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	0	1	1	0
Výstavba budov	8	2	10	7
Inžinierske stavby	10	0	10	9
Špecializované stavebné práce	16	3	19	14
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	1	0	1	1
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	6	4	10	9
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	7	23	30	22
Pozemná doprava a doprava potrubím	12	2	14	11
Skladové a pomocné činnosti v doprave	6	0	6	4
Poštové služby a služby kuriérov	0	4	4	3
Ubytovanie	3	5	8	5
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	5	4	9	9
Nakladateľské činnosti	0	1	1	1
Činnosti pre rozhlasové a televízne vysielanie	1	0	1	1
Telekomunikácie	1	0	1	1
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	1	1	2	2
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	0	1	1	1
Činnosti v oblasti nehnuteľností	2	0	2	1
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	0	3	3	2
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	1	0	1	1
Reklama a prieskum trhu	1	0	1	1
Sprostredkovanie práce	3	0	3	3
Bezpečnostné a pátracie služby	3	0	3	3
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	2	0	2	1
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	15	9	24	23
Vzdelávanie	4	7	11	10
Zdravotníctvo	2	5	7	5
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	1	1	2	1
Sociálna práca bez ubytovania	0	1	1	1
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	0	2	2	2
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	0	2	2	2
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	4	0	4	4
Činnosti členských organizácií	1	0	1	1
Ostatné osobné služby	0	1	1	0
Nezistené	10	9	19	6
Spolu	216	133	349	251

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

Pre zachovanie ekonomickej stability obce je potrebné zachovať a rozvíjať poľnohospodársku aktivitu. Poľnohospodárska výroba je zastúpená spoločnosťou Agro Mechura, s.r.o., ktorá sa zameriava na rastlinnú výrobu. Poľnohospodárskej výrobe sa venujú i samostatne hospodáriaci roľníci. Okrem toho je v obci zastúpená mlynárska výroba, ako aj spoločnosti typu Memolak, s.r.o zameraná na špeciálnu úpravu kovov, VoKu, s.r.o orientovaná na vodoinštalácie a kúrenárske práce (tab. 25).

Rozvoj obce je ovplyvňovaný najmä rozvojom drobného podnikania, ktoré ponúka niekoľko pracovných príležitostí vo viacerých oblastiach hospodárstva. Na území obce podniká viacero podnikateľských subjektov, prevažne na základe živnostenského oprávnenia (listu). Podnikateľská činnosť živnostníkov (r. 2020) sa zameriava na menšie remeselnícke práce, maloobchodné služby, počítačové služby a pod. (tab. 25).

Tab. 25 - Vybrané pracovné príležitosti a podnikateľské subjekty v obci Dedinka (r. 2020)

P. č.	Meno podnikateľského subjektu (živnostníka)	Zameranie	Právna forma	Počet zamestnancov
1.	Agro Mechura	poľnohospodárstvo	s.r.o.	7
2.	Begastav	stavebníctvo	s.r.o.	0
3.	Bylinková záhrada	poľnohospodárstvo a záhradkárstvo	s.r.o.	0
4.	Foodtrip	služby rýchleho občerstvenia	s.r.o.	0
5.	KB Service	spracovanie kovov	s.r.o.	0
6.	Kristína Jeans Shop	maloobchod a veľkoobchod	s.r.o.	0
7.	Memolak	opracovanie drevnej hmoty	s.r.o.	12
8.	PG - Stav	murárstvo	s.r.o.	0
9.	Stafar	maloobchod, veľkoobchod	s.r.o.	0
10.	Voku	vodoinštalatérstvo a kúrenárstvo	s.r.o.	0
11.	Jozef Žiga	poľnohospodárstvo	SHR	0
12.	Slovenská pošta	poštové služby	a.s.	2
14.	Obec Dedinka	rozvoj územia obce	obec	6
15.	Ján Guzman	stavebné práce	živnostník	1
16.	Jozef Bednár ml.	stavebné práce	živnostník	1
17.	Daniel Bednár	kovovýroba	živnostník	1
18.	Jaroslav Ivan	zváračské práce, úprava kovov	živnostník	1
19.	Radovan Šebo	kovovýroba	živnostník	1
20.	Peter Podobný	zváračské práce, úprava kovov	živnostník	1
21.	Tomáš Mičík	stavebné práce	živnostník	1
22.	Radko Vavrik COMPSEC	počítačové služby	živnostník	1
23.	Ľudovít Tóth	klampiarske práce	živnostník	1
24.	Ján Hriň	vodoinštalácie práce	živnostník	1
25.	Miroslav Guzman	maliarske a natieračské práce	živnostník	1
26.	Zdena Galamošová	predaj v stánkoch	živnostník	1
27.	František Ďurina	oprava motorových vozidiel	živnostník	1
28.	Jozef Mlatec	zámočnicke práce	živnostník	1
29.	Štefan Kechan	tesárske práce	živnostník	1
30.	Miloš Mlatec	zámočnicke práce	živnostník	1
31.	Ľudovít Zliechovec	stavebné práce	živnostník	1
32.	Ľudovít Kováč	pohostinská činnosť	živnostník	1
33.	Michal Švaňa	tesárske práce	živnostník	1
34.	Rudolf Galamboš	mäsiarstvo	živnostník	1
35.	Anna Guzmanová	prevádzkovanie čistiarne a práčovne	živnostník	1
36.	Marek Šafár	zámočnicke práce	živnostník	1
37.	Miloš Bacho	stavebné práce	živnostník	1
38.	Peter Gašpar	murárske práce	živnostník	1
39.	MODRÁ LIENKA THERM	maloobchod	s.r.o	
40.	Juraj Mituchovč	stavebné práce	živnostník	1
41.	Peter Ivan	zváračské práce	živnostník	1

P. č.	Meno podnikateľského subjektu (živnostníka)	Zameranie	Právna forma	Počet zamestnancov
42.	Radoslav Mituchovič AUTOFINANC SK	sprostredkovanie obchodu	živnostník	1
43.	Slavomír Polák	stavebné práce	živnostník	1
44.	Pavol Lippo	kovoobrábacie a zámočnicke práce	živnostník	1
45.	Monika Kováčová - Mlyn	výroba mlynárskych výrobkov	živnostník	1
46.	Tibor Pólya	murárske práce	živnostník	1
47.	Martin Šafár	kovovýroba	živnostník	1
48.	Lukáš Buzogán	kovovýroba	živnostník	1
49.	Zuzana Šafárová	kontrola a montáž automatického hasenia	živnostník	1
50.	Jana Podobová	maloobchod	živnostník	1
51.	Jakub Kubinec	kovovýroba	živnostník	1
52.	Martin Šafár	stavebné práce	živnostník	1
53.	Anna Jágerská	kaderníctvo	živnostník	1
54.	Jakub Tóth	kovoobrábacie práce	živnostník	1
55.	Marek Polák	murárske práce	živnostník	1
56.	Michal Dučák	stavebné práce	živnostník	1
57.	Dávid Cirok	stavebné práce	živnostník	1
58.	Foodtrip, s.r.o.	rýchle občerstvenie	s.r.o.	1
59.	Peter Gulai	stavebné práce	živnostník	1
60.	Alex Cirok	stavebné práce	živnostník	1
61.	Simona Naďová	reklamné služby	živnostník	1
62.	Jakub Knopp	stavebné práce	živnostník	1
63.	Patrik Polák	nákladná doprava	živnostník	1
64.	David Gašpar	stavebné práce	živnostník	1
65.	Branislav Buchlovič	stavebné práce	živnostník	1
66.	Matúš Skackala	stavebné práce	živnostník	1
67.	Pavol Ďurina	stavebné práce	živnostník	1
68.	Ing. Daniel Rosinský	administratívne práce	živnostník	1
69.	Martin Hancko	nákladná doprava	živnostník	1
70.	Matej Novák	počítačové služby	živnostník	1
71.	Pracanti.com s. r. o.	poľ. a lesnícke služby	živnostník	1
72.	Viktor Lipák	obchodné služby	živnostník	1
73.	Peter Tešíny	výroba strojov	živnostník	1
74.	Marek Míkla	stavebné práce	živnostník	1
75.	Miroslav Petřík	stavebné práce	živnostník	1
76.	Mário Tóth	kovovýroba	živnostník	1
77.	Martin Petřík	murárske práce	živnostník	1
78.	Helena Kechanová	textilná výroba	živnostník	1
79.	Michal Mituchovič	murárske práce	živnostník	1
80.	Jozef Skackala	stavebné práce	živnostník	1
81.	Mgr. Hana Gužalová	kaderníctvo	živnostník	1
82.	Matej Ďurina	kovovýroba	živnostník	1
83.	Pavol Orlíček	zváračské práce	živnostník	1
84.	Ernest Ač	kovovýroba	živnostník	1
85.	Ing. Ivana Liptáková	obchodné služby	živnostník	1
86.	Pavol Buzogán	kovovýroba	živnostník	1
87.	Šimon Švaňa	stolárske práce	živnostník	1
88.	Stanislav Mlatec	stavebné práce	živnostník	1

Zdroj: Obecný úrad v Dedinke, 2020, Živnostenský register SR, 2020

Do EAO je zhrnuté aj nezamestnané obyvateľstvo. V roku 2020 (k 31.6.) bolo v obci nezamestnaných 41 osôb, z toho 30 žien (tab. 26). Počet uchádzačov o zamestnanie dosahuje 11,75 % z EAO obce. Medzi nezamestnanými nie sú evidovaní mladiství ani absolventi ale zastúpený je 1 občan so zdravotným postihnutím.

Sledovaná je tiež štruktúra nezamestnaných podľa profesie vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie. V obci Dedinka prevládajú nezamestnaní bezprostredne pred evidenciou do zamestnania (16 osôb). Po nich nasledujú pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (8 osôb). Ďalšie skupiny predstavujú operátori a montéri strojov a zariadení (6 osôb) a technici a pracovníci v službách a obchode (4 osoby).

Tab. 26 - Nezamestnanosť v obci Dedinka podľa profesie vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie nezamestnanosti (k 31. 6. 2020)

Územie	Nezamestnanosť podľa profesie vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie nezamestnanosti													bezprostredne pred evidenciou bez zamestnania
	spolu	z toho ženy	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	neuvedené	
Dedinka	41	30	0	0	1	2	1	4	0	3	6	8	0	16
ZO Termál	444	258	0	4	10	23	10	41	3	28	58	65	1	201
okres NZ	4618	2597	1	50	130	220	239	485	21	249	506	587	3	2127

Poznámka: 0 - Príslušníci ozbrojených síl, 1 - Zákonnodarcovia, riadiaci pracovníci, 2 - Špecialisti, 3 - Technici a odborní pracovníci, 4 - Administratívni pracovníci, 5 - Pracovníci v službách a obchode, 6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve, 7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci, 8 - Operátori a montéri strojov a zariadení, 9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci

Zdroj: ÚPSVAR, 2020, spracované autorkami

V štruktúre nezamestnaných podľa vzdelania (tab. 27) prevažujú obyvatelia s vyšším sekundárnym vzdelaním (27 osôb), ktorí sa podieľali na celkovej nezamestnanosti 65,85 %.

Tab. 27 - Nezamestnanosť v obci Dedinka podľa vzdelania nezamestnaných (k 31. 6. 2020)

Územie	spolu	Nezamestnanosť podľa vzdelania										neudané
		0	1	2	3	4	5	6	7	8		
Dedinka	41	0	0	10	27	1	0	2	1	0	0	
ZO Termál	426	0	1	73	286	12	1	10	42	1	0	
okres NZ	4618	0	23	845	3022	143	10	127	429	11	8	

Poznámka: 0 - predprimárne vzdelanie, 1 - primárne vzdelanie, 2 - nižšie sekundárne vzdelanie, 3 - vyššie sekundárne vzdelanie, 4 - post sekundárne neterciárne vzdelanie, 5 - terciárne vzdelanie (nie VŠ), 6 - terciárne vzdelanie (VŠ 1. stupeň), 7 - terciárne vzdelanie (VŠ 2. stupeň), 8 - terciárne vzdelanie (VŠ 3. stupeň)

Zdroj: ÚPSVAR, 2020, spracované autorkami

V štruktúre nezamestnaných podľa veku (tab. 28) sú významné kategórie obyvateľstva vo vyššom veku 55-59-roční (7 osôb), 50-54-roční (7 osôb) ako aj obyvatelia vo veku 45-49-roční (7 osôb).

Tab. 28 - Nezamestnanosť v obci Dedinka podľa veku nezamestnaných (k 31. 5. 2020)

Územie	spolu	Nezamestnanosť podľa veku										neudané
		do 20	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 a viac	
Dedinka	40	0	0	4	7	2	3	7	7	7	3	0
ZO Termál	421	4	42	49	44	42	42	45	56	64	33	0
okres NZ	4523	81	482	486	475	540	525	521	521	550	342	0

Zdroj: ÚPSVAR, 2020, spracované autorkami

1.1.5.3 Majetok a rozpočet obce

Na ekonomickom rozvoji obci sa podieľa i miestna samospráva prostredníctvom využívania jej majetku a disponibilných finančných prostriedkov. Úlohou samosprávy je predovšetkým plniť samosprávne funkcie vyplývajúce zo zákona o obecnom zriadení a ďalších prenesených kompetencií v rámci verejnej správy. Na rozvoj obce môžu prostredníctvom finančných tokov vplývať aj združenia alebo nadácie ako súčasť nevládneho sektoru, ich podiel je však na ekonomickom rozvoji obce minimálny.

Celkový objem finančných prostriedkov, ktorými obec disponovala predstavuje hodnotu 544 362,08 EUR (r. 2019). Z týchto prostriedkov obec zabezpečuje všetky samosprávne úlohy, ktoré obci vyplývajú zo zákona o obecnom zriadení aj rozvojové programy. Ako vidieť z tab. 29, obec za obdobie rokov 2009 - 2019 hospodárila ziskovo, tzn. jej príjmy boli vyššie ako výdavky. Najväčší zisk dosiahla v roku 2017 v hodnote 71 168,18 EUR. V roku 2019 dosiahla zisk 63 355,59 EUR.

Tab. 29 - Vývoj rozpočtu obce Dedinka v EUR v období rokov 2015 - 2019

Rozpočet	Rok				
	2015	2016	2017	2018	2019
príjmy	423 130,33	444 779,79	508 833,14	487 086,69	544 362,08
výdavky	365 944,62	386 470,71	437 664,96	417 796,20	481 006,49
hospodársky výsledok	57 185,71	58 309,08	71 168,18	69 290,49	63 355,59

Zdroj: Obecný úrad Dedinka, 2020

V roku 2019 predstavovali príjmy obce 544 362,08 EUR, čím v prepočte na 1 obyvateľa disponuje obec sumou 812,48 EUR. V štruktúre príjmov najviac financií získala obec z výnosov z dane z príjmov fyzických osôb (41,7 %) a z ostatných príjmov (44,0 %). Tieto dve skupiny sa podieľajú takmer 86 % na zdrojoch príjmov. Miestne dane a poplatky pokryli 9,27 % príjmov obce. Najnižšie príjmy obec dosahuje zo svojho majetku (tab. 30).

Tab. 30 - Štruktúra rozpočtových príjmov obce Dedinka v období rokov 2015 - 2019

Príjmy	Rok				
	2015	2016	2017	2018	2019
A. Miestne dane a poplatky	49 848,43	50 441,68	50 043,66	49 448,05	50 458,89
B. Výnosy z majetku obce	19 168,21	17 569,58	18 959,90	18 574,43	27 128,34
C. Výnosy z dane príjmu FO	167 536,27	195 717,61	207 817,82	210 653,79	227 183,08
D. Ostatné príjmy	186 577,42	181 050,92	232 011,76	208 410,42	239 591,77
Príjmy spolu	423 130,33	444 779,79	508 833,14	487 086,69	544 362,08

Zdroj: Obecný úrad Dedinka, 2020

Výdavky obce možno rozdeliť do dvoch skupín (tab. 31). Neinvestičné (bežné) výdavky boli v roku 2019 v hodnote 413 903 EUR. Dominantná časť neinvestičných (bežných) výdavkov smerovala na zabezpečenie činnosti školstva, kde bolo vynaložených 51,71 %. Na fungovanie vnútornej správy bolo použitých 31,56 %. Do miestneho hospodárstva bolo vynaložených 14,94 %. Do oblasti kultúry, športu a sociálnej oblasti smerovalo 1,79 % výdavkov. Najmenej financií smerovalo do sociálnej oblasti.

Druhou skupinou výdavkov sú investičné výdavky, ktoré obec využila na svoj rozvoj výstavbou, resp. rekonštrukciou napr. základnej školy, materskej školy, rekonštrukciou chodníkov, rekonštrukciou miestneho rozhlasu a kultúrneho domu, výstavbou detského ihriska a i., čím zlepšila kvalitu života svojich občanov.

Tab. 31 - Štruktúra vybraných rozpočtových výdavkov obce Dedinka v rokoch 2015 - 2019

Výdavky	Rok				
	2015	2016	2017	2018	2019
A. Neinvestičné výdavky	305 498	341 142	338 160	360 427	413 903
Kultúra	5 580	2 845	2 586	1 902	3 543
Šport a TV	6 482	4 467	4 420	3 429	3 392
Sociálna oblasť	1 098	6 532	1 591	252	490
Miestne hospodárstvo	39 372	40 496	43 444	51 667	61 827
Vnútoraná správa	96 617	118 142	111 418	113 509	130 635
Školstvo	156 349	168 660	174 701	189 668	214 016
B. Investičné výdavky	32 152	38 048	92 150	50 349	60 000
štruktúra podľa oblastí:					
Rozvoj obce	53 629	33 791	92 150	50 349	56 980
Rekreačné a športové služby		4 257			3 020
Výdavky spolu	365 944,62	386 470,71	437 664,96	417 796,20	481 006,49

Zdroj: Obecný úrad Dedinka, 2020

Počas sledovaného obdobia obec v rámci revitalizácie vybuodovala detské ihrisko (7 719,29 EUR), odpočívadlo pre cyklistov v časti Hurbanovce (3 5000 EUR), zrekonštruovala chodník oddychovej zóny (3 400 EUR) a i., ktoré okrem zdrojov z štátneho rozpočtu a iniciatívy LEADER Nitrianskeho samosprávneho kraja spolufinancovala i z vlastných zdrojov (tab. 32).

Tab. 32 - Výdavky na revitalizáciu obce Dedinka v období rokov 2015 - 2019

Rok	Názov aktivity	Náklady	štruktúra zdrojov financovania (v EUR)				
			EÚ	ŠR	VÚC	obec	súkromné
2015	Rozvoj obce	53 629		25 000	3 230	25 399	
2016	Rozvoj obce	33 791		3 000		30 791	
2016	Rekreačné a športové služby	4 257				4 257	
2017	Rozvoj obce	92 150			3 325	88 825	
2018	Rozvoj obce	50 349				50 349	
2019	Rozvoj obce	56 980			7 333	49 647	
2019	Rekreačné a športové služby	3 020				3 020	

Zdroj: Obecný úrad Dedinka, 2020, LEADER NSK, 2020

1.1.6 INFRAŠTRUKTÚRA

1.1.6.1 Sociálna infraštruktúra

V rámci zariadení maloobchodnej siete je v obci lokalizovaná iba predajňa s potravinárskym a zmiešaným tovarom COOP Jednota SD Nové Zámky. Pohostinské služby poskytuje Hostinec, Pohostinstvo a Bar Omega.

Zo školských a výchovných zariadení sa v obci nachádza materská škola so znižujúcim sa počtom detí (v šk. r. 2002/2003 to bolo 21 detí, v šk. r. 2003/2004 to bolo 18 detí, v šk. r. 2006/2007 to bolo 16 detí, v šk. r. 2014/2015 už len 12 detí a v škol. roku 2019/2020 to bolo 15 detí). Výchovno-vzdelávací proces zabezpečuje 1 pedagogický a 2 nepedagogickí pracovníci. Rovnako postupný pokles detí vykazuje aj základná škola (v šk. r. 2002/2003 so 124 žiakmi, v šk. r. 2003/2004 so 113 žiakmi, v šk. r. 2006/2007 so 100 žiakmi, v šk. r. 2014/2015 už iba so 49 žiakmi a rovnako aj v šk. r. 2019/2020 so 49 žiakmi

(tab. 33). Výchovno-vzdelávacie potreby zabezpečuje 7 pedagógov a 8 nepedagogických pracovníkov.

Tab. 33 - Školské a výchovné zariadenia v obci Dedinka v školských rokoch 2002/2003 až 2019/2020

Školské zariadenie	Počet žiakov v školskom roku				
	2002/2003	2003/2004	2006/2007	2014/2015	2019/2020
Materská škola	21	18	16	12	15
Základná škola	124	113	100	49	49

Zdroj: Obecný úrad v Dedinka, 2020

Obyvatelia obce za zdravotnými službami odchádzajú do susedných obcí. Starostlivosť o deti a dorast zabezpečuje obvodný detský lekár v Podhájskej a starostlivosť o dospelých poskytuje všeobecný lekár v Bardoňove. Stomatologické ako aj gynekologické zdravotné služby využíva obyvateľstvo obce Dedinka v Zdravotnom stredisku v Podhájskej.

V súčasnosti sa v obci nenachádza žiadne zariadenie poskytujúce sociálnu starostlivosť.

Služby v obci Dedinka sú zastúpené sú kaderníctvom (2), stavebnými, murárskymi, zväračskými prácami a pod. (tab. 25). Z ostatných služieb je v obci práčovňa.

Na športové vyžitie slúžia 2 športové areály s 2 futbalovými ihriskami a detské ihrisko s asfaltovou plochou pre športové aktivity detí.

Ku kultúrnym zariadeniam obce patrí kultúrny dom s javiskom s kapacitou 150 miest a obecná knižnica. Cirkevné zariadenia zastupuje v obci neskorobarokový rímsko-katolícky kostol Panny Márie z roku 1784 a dve kaplnky, z ktorých jedna je postavená v barokovom slohu a pochádza z 18. stor. V obci sa pre klubovú, záujmovú a krúžkovú činnosť využívajú aj priestory základnej školy. Vybavenosť obce dopĺňajú dva cintoríny, dom smútku a pietne miesto v časti Hurbanovce.

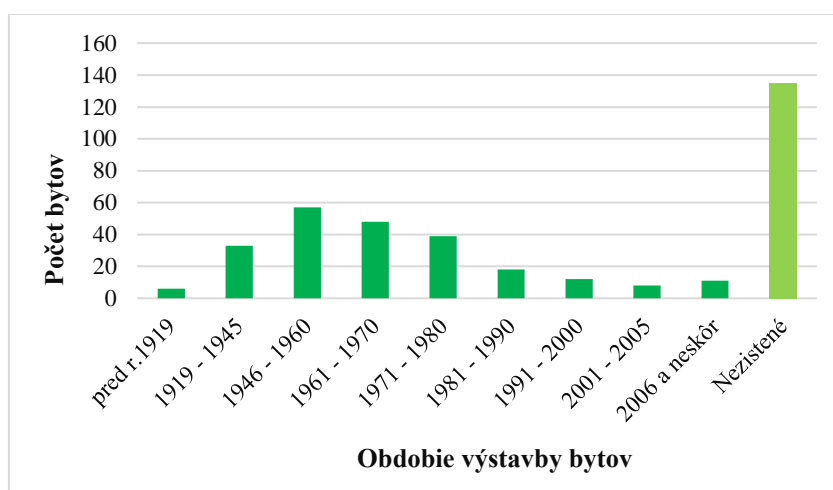
Z administratívnych zariadení je v centrálnej časti obce umiestnený obecný úrad s matrikou a pošta.

1.1.6.2 Domový a bytový fond

Bytový fond obce v r. 2011 tvorilo 367 bytov. Z celkového bytového fondu bolo 244 trvalo obývaných a 122 neobývaných bytov, ktoré boli vystavané v rôznych obdobiach (graf 17). K najstarším bytom patria byty z obdobia výstavby pred rokom 1919. V obci je ich 6. Z obdobia pred II. svetovou vojnou je v obci 39 bytov, ktoré z bytového fondu obce tvoria 10,63 %. Najviac bytov bolo postavených v období po vojne, do roku 1960, ktoré i dnes tvoria dominantnú časť bytového fondu obce (15,53 %). Od tohto obdobia sledujeme pokles vo výstavbe domov a bytov. Za obdobie 30 rokov (1960 - 1990) bolo v obci postavených 105 bytov tzn. 28,61 % z bytového fondu obce. Po roku 1990 zmenou politicko-ekonomických podmienok, pri obnove staronového fenoménu - nezamestnanosti a strate sociálnych istôt výstavba bytov bola nízka. Za obdobie rokov 1990 až do sčítania ľudu, domov a bytov v roku 2011 v obci pribudlo 31 bytov (8,45 %). U značnej časti bytov 135 (36,78 %) obdobie výstavby nebolo zistené. Prevala staršieho bytového fondu môže evokovať k nižšej vybavenosti bytov a tým i nižšej úrovni bývania.

Podľa Obecného úradu v Dedinke obec v r. 2020 mala 330 obývaných domov a 39 neobývaných domov. Počet obývaných bytov v nájomných bytových domoch bol 16.

Graf 17 - Štruktúra bytového fondu obce Dedinka podľa obdobia výstavby (r. 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, spracované autorkami

1.1.6.3 Technická, environmentálna a informačná infraštruktúra

Územie obce je elektrifikované a plynofikované. Elektrické rozvody sú vedené vodičmi na nadzemných podperách. Obec je napojená na elektrickú energiu zo štyroch trafostaníc a piata trafostanica je vybudovaná pre priemyselnú časť obce. Časť obce Hurbanovce je pripojená z dvoch trafostaníc.

V rokoch 1996 - 1997 bola obec plne splynofikovaná. V r. 2020 využívalo možnosti zásobovania plynom 89,55 % obyvateľov. V rokoch 1994 - 2000 bol v obci vybudovaný vodovod, ktorý zásobuje obec pitnou vodou z vodovodu Dedinka – Bardoňovo – Pozba. V obci je vybudovaný vodojem 2x250 m³, ktorý slúži ako akumulácia pre všetky tri obce. Zdrojom vody je skupinový vodovod Gabčíkovo. V r. 2020 bolo na verejný vodovod napojených 97,01 % obyvateľov (tab. 34). V obci je vybudovaná aj požiarna zbrojnica.

Tab. 34 - Technická, environmentálna a informačná infraštruktúra obce Dedinka (r. 2019)

Technická, environmentálna a informačná infraštruktúra	Ukazovateľ
Počet obyvateľov napojených na verejný vodovod	650
Počet obyvateľov napojených na plynovod	600
Počet obyvateľov napojených na kanalizáciu	-
Celková dĺžka kanalizácie (v km)	-
Skládka komunálneho odpadu	nie
Vývoz komunálneho odpadu na skládku	Kolta
Množstvo vyprodukovaného odpadu v tonách (r. 2019)	144
Množstvo vyseparovaného odpadu v tonách (r. 2019)	73
Skládka bioodpadu - kompostáreň	nie
Miera separovania v %	41,6
Vývoz separovaného odpadu do zberného dvora v obci	Nové Zámky
Miestny rozhlas	áno
Internet	áno
Káblková televízia	nie

Zdroj: Obecný úrad Dedinka, 2020

V súčasnom období obec nemá vybudovanú kanalizáciu s príslušnou čističkou odpadových vôd. Odpadové vody sú zachytávané v individuálnych žumpách a septikoch, ktorých tesnosť je neskontrolovateľná a často sú splaškové vody vypúšťané aj do miestnych vodných tokov. Obec pre zlepšenie svojho životného prostredia plánuje spoločnú výstavbu čističky odpadových vôd s obcou Bardoňovo.

V oblasti informačnej infraštruktúry má obec vybudovanú telekomunikačnú sieť, pričom telekomunikačná ústredňa je pripojená z UTO Pozba cez časť Hurbanovce telekomunikačným káblom uloženým v zemi. Obec je tiež pokrytá signálom mobilných operátorov. Prijem televíznych programov je v obci lokálny, každá domácnosť má vlastnú prijímaciu anténu s vlastnou zosilňovacou súpravou. Obecný rozhlas je v obci od r. 2015 vedený bezdrôtovo. Obec má tiež pripojenie na internet (tab. 34).

1.1.6.4 Dopravná infraštruktúra

Obec Dedinka leží mimo hlavných dopravných tepien. Územím okrajovo prechádza cesta I/75 spájajúca Sládkovičovo a Lučenec smerom do Maďarska. Centrálnou časťou obce prechádza cesta III/1530, ktorá sa napája na cestu III/1529 prepájajúcu Pozbu s Tekovským Hrádkom. V časti Hurbanovce odbočuje z cesty III/1530 štátna cesta III/1576 do Plavých Vozokán.

Popri miestnych obslužných a zberných komunikáciách nie sú z väčšej časti vytvorené podmienky pre bezpečný pohyb chodcov. Preto sa pre zlepšenie situácie uvažuje s dostavbou a rekonštrukciou chodníkov ako aj vybudovaním nových chodníkov.

1.1.7 CESTOVNÝ RUCH

Územie obce má podmienky pre rozvoj cestovného ruchu ako po stránke prírodného tak i kultúrno-historického potenciálu. Blízkosť obce Podhájska s termálnymi vodami umožňuje využiť bytový fond a podnikateľskú aktivitu obce a jej podnikateľov pre zriadenie ubytovacích kapacít rôzneho typu.

Obec je významným náleziskom mohyly z obdobia 13. stor. p. n. l. Po odkrytí zeminy sa v strede mohyly našla spálená plocha nepravidelného oválu. V jeho severovýchodnej časti bolo odkrytých viacero hrobov. V jednom z nich, v hrobe mladej ženy, podľa odborníkov asi 20-ročnej, sa popri keramike našlo okolo sto bronzových ozdôb, ako napr. spony, ihlice, náramky. Jeden zo šperkov symbolizuje slnko, ďalší mesiac alebo meč. Šperky boli vytvorené podľa mykénskych vzorov. Ojedinelý nález domáceho ale i svetového významu, sa tak môže stať významným faktorom rozvoja cestovného ruchu v obci.

Pre účely cestovného ruchu je možné využiť i vysoko hodnotné kultúrno-historické pamiatky. Medzi takéto historicky zaujímavé objekty zaradíme v obci neskorobarokový rímsko-katolícky kostol Panny Márie z r. 1784 a barokovú kaplnku z polovice 18. stor.

Historicky hodnotným je aj miestny kaštieľ z r. 1850, ktorý bol v r. 2004 zrekonštruovaný. Priestory kaštieľa slúžia v súčasnosti najmä na podnikateľské aktivity, pričom tu sídli napr. bistro.

Hodnotnou a atraktívnou robí obec i rozvinuté poľovníctvo, ktoré by mohlo podporiť rozvoj vidieckej turistiky v území.

K posilneniu rozvoja cestovného ruchu môže prispieť i vybudovanie navrhnutých cykloturistických trás spolu s umiestnením informačných tabúľ. Obec je svojím vzhľadom a charakterom priamo predurčená pre rozvoj cykloturistiky a turistiky. Cez obec prechádza základná trasa č. 2102 Veľký okruh mikroregiónu Termál, ktorá predstavuje stredne ťažkú trasu typu SPORT a vedie 10 obcami mikroregiónu v celkovej dĺžke 55,7 km a prevýšení 669 m.

1.1.8 KULTÚRNY A SPOLOČENSKÝ ŽIVOT

V obci sa počas celého roka koná rad zaujímavých podujatí, ktoré pomáhajú stmelovať komunitu obyvateľov (tab. 35).

Obec zároveň organizuje rôzne spoločenské podujatia a stretnutia, napr. deň obce, vystúpenia detí základnej a materskej školy či predstavenia divadelnej ochotníckej skupiny. Dni výročných sviatkov sa stávajú v obci dňami estrády slova a hudby ale i duchovných stretnutí.

Na činnosti obce sa zúčastňujú i viaceré spolky – Poľovnícka spoločnosť Dedinka, Poľovnícka spoločnosť Hurbanovce, Futbalový klub Slovan Dedinka, Klub dôchodcov, Miestny spolok Slovenského červeného kríža, Združenie rodičov pri ZŠ, Divadelná ochotnícka skupina.

Tab. 35 - Kalendárium podujatí v obci Dedinka

Mesiac	Podujatie	Organizátor
Január	Rodičovský ples	ZŠ s MŠ Dedinka
Február	Divadelný ples	Miestna divadelná ochotnícka skupina
Marec	Divadelné predstavenie	Miestna divadelná ochotnícka skupina
Apríl		
Máj	Deň matiek	Obec Dedinka
Jún	Deň detí	Obec Dedinka
Júl	Prázdninová noc Futbalový turnaj	Obec Dedinka Futbalový klub
August	Deň obce	Obec Dedinka + spoločenské organizácie
September	Hodová tanečná zábava	Futbalový klub
Október	Slávnostné posedenie dôchodcov	Obec Dedinka
November	Oberačková zábava	Miestny spolok SČK
December	Zhotovenie adventného venca v centre obce	Obec Dedinka
	Oslavy sv. Mikuláša	Obec Dedinka
	Vianočná akadémia	ZŠ s MŠ Dedinka
	Vianočné posedenie dôchodcov	Obec Dedinka

Zdroj: Obecný úrad Dedinka, 2020

1.1.9 ENVIRONMENTÁLNE POMERY

Územie obce je z hľadiska kvality životného prostredia relatívne nenarušené. Na území sa nevyskytuje žiaden zdroj znečistenia, ktorý by vážnejšie poškodzoval životné prostredie.

Ovzdušie je znečisťované v minimálnej miere tuhými látkami a plynými exhalátmi z menších energetických zdrojov ako i z domácich kúrenísk na tuhé palivo. Okrem toho je ďalším, i keď minimálnym zdrojom znečisťovania, aj poľnohospodárska výroba, predovšetkým intenzívnym obrábaním pôdy a pozberovou úpravou produktov.

Vodné toky, vodné plochy i podzemné vody sú znečisťované nielen poľnohospodárstvom, ale aj splaškami z domácností v dôsledku absentujúcej kanalizácie. Na základe toho vykazujú podzemné vody 3. stupeň kontaminácie. Procesy eutrofizácie sa prejavujú zarastaním vodnej nádrže v obci.

Pôda nevykazuje takmer žiadne známky kontaminácie, čím je zaradovaná medzi relatívne čisté pôdy. Vážnejšie ohrozenie pôdy predstavuje iba vodná erózia postihujúca najmä členitejšie časti obce, pričom silnou eróziou je poznačených len 2,79 % územia a stredne silnou eróziou 87,39 % územia. Bez erózie je 9,82 % plochy územia.

Poškodenie a ohrozenie bioty súvisí v území najmä s premenou prevažnej väčšiny plochy na poľnohospodárske pozemky alebo na zastavané plochy, v dôsledku čoho sa zmenšilo pôvodné rozšírenie rastlín a živočíchov. Environmentálne významným typom vegetácie sú v území lesné spoločenstvá, ktoré však až v 35,01 % vykazujú mierne poškodenie a v 12,21 % dokonca až silné prípadne veľmi silné poškodenie. Zdravé porasty tvoria 23,99 % plochy lesov a prvé príznaky poškodenia zaznamenávame u 26,07 % lesov. Z hľadiska ekologickej stability je 12,33 % územia zaradeného k stredne stabilným ekologickým priestorom a 76,84 % je zaradených medzi ekologicky nestabilné priestory. Ekologicky stabilný priestor tvorí 10,81 % plochy obce. V území sa nenachádza žiadne chránené územie európskeho či štátneho významu.

Tuhý komunálny odpad je v obci zbieraný do vlastných nádob a veľkokapacitných kontajnerov. Odvoz odpadu zabezpečuje firma Brantner s.r.o. raz za 14 dní na regionálnu skládku TKO Kolta. V obci prebieha podľa potreby aj zber nebezpečného a separovaného odpadu. Obec v roku 2019 vyprodukovala 144 ton odpadu, z ktorého 41,6 % (73 ton) bolo separovaných.

1.2 VÝSLEDKY ANKETY OBYVATEĽOV

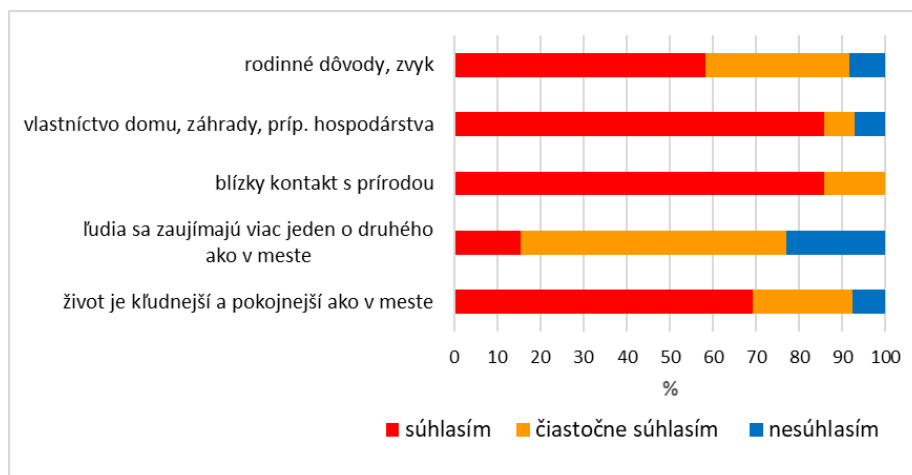
V roku 2020 bol v obci Dedinka uskutočnený dotazníkový prieskum s cieľom zistenia **názorov obyvateľstva obce na možnosti jej rozvoja**. Využitá bola metóda dotazníkov, ktoré boli anonymné. Obsahovo boli dotazníky v úvode zamerané na základnú charakteristiku respondentov. Nasledovala časť venovaná obci ako miestu bývania, riešené boli základné životné potreby obyvateľstva a ich hodnotová orientácia, analyzovaná bola obec ako sociálny priestor a hodnotené boli aj možnosti pracovných príležitostí. Podstatné bolo tiež posúdenie obce z hľadiska cestovného ruchu, riešená bola obec a jej životné prostredie a perspektívy regionálneho rozvoja obce. Záverečná časť dotazníka bola venovaná otázkam samotného mikroregiónu Termál, ktorého je obec súčasťou, jeho aktivitám a perspektívam ďalšieho spoločného rozvoja. Dotazníky obsahovali otázky, v ktorých respondenti vyjadrovali svoje názory a postrehy na súčasný stav v obci ale tiež poukazovali na možnosti ďalšieho rozvoja obce, upozorňovali na problémy v obci, hodnotili, riešili a posudzovali podmienky a perspektívy rozvoja vo vlastnej obci a v mikroregióne.

Do prieskumu sa zapojilo 14 respondentov, čo predstavuje 4 % EAO obce. Medzi respondentmi prevládali ženy (71 %) nad mužmi (29 %). Z hľadiska vekovej štruktúry respondentov boli výraznejšie zastúpené skupiny 31-40-roční (21 %) a 41-50-roční (21 %). Ostatné vekové skupiny boli zastúpené v menšej miere. Vo vzdelanostnej štruktúre prevládali respondenti so stredoškolským vzdelaním s maturitou (43 %) a respondenti s vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa (43 %). V štruktúre respondentov podľa zamestnania dominovali zamestnanci v štátnom sektore (36 %). Po nich nasledovali zamestnanci v súkromnom sektore (29 %) a podnikatelia (21 %). Z oslovených respondentov býva až 64 % opýtaných v obci viac ako 20 rokov. Polovica opýtaných (50 %) žije v 3-člennej domácnosti a 25 % žije v 4-člennej domácnosti. Kvalitu života reprezentuje aj charakter bývania oslovených respondentov, z ktorých viac ako polovica (62 %) býva v novom rodinnom dome. Ďalších 23 % respondentov býva v starších rodinných domoch a 15 % býva v renovovanom rodinnom dome. Z oslovených respondentov 100 % vlastní záhradu alebo záhradku a 79 % opýtaných sa zoberá na svojom pozemku chovom úžitkových domácich zvierat.

V súvislosti so zhodnotením aktuálneho stavu **obce ako miesta bývania** boli hodnotené výhody či nevýhody bývania v obci. Všetci opýtaní vidia výhodu bývania v obci v bližšom kontakte s prírodou. Takmer všetci opýtaní (86 %) sa stotožňujú s tvrdením, že im život v obci prináša výhodu v podobe vlastníctva domu, záhrady či hospodárstva ako aj blízky kontakt s prírodou. Kludnejší a pokojnejší život vníma 69 % respondentov. Až 58 %

opýtaných vidí výhodu bývania v obci v rodinných dôvodoch a zvykoch. Výhody bývania v obci vo väčšom záujme ľudí o seba oproti mestu vníma iba 15 % respondentov (graf 18).

Graf 18 - Výhody bývania v obci Dedinka podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dedinka, 2020, spracované autorkami

Za nevýhody bývania v obci považujú všetci opýtaní (100 %) malú ponuku služieb, slabé možnosti nákupu, málo pracovných príležitostí a málo kultúrnych príležitostí. Viacerí opýtaní (92 %) vidia nevýhody bývania v obci v nedostatku možností pre seberealizáciu a malom množstve športových príležitostí. Medzi opýtanými 85 % vníma ako nevýhodu bývania v obci slabú dopravnú dostupnosť (graf 19). Nevýhody bývania v podobe väčšieho záujmu ľudí o seba oproti mestu uviedlo 71 % opýtaných. Napriek tomu o zmene bývania uvažuje do budúcnosti len 14 % opýtaných.

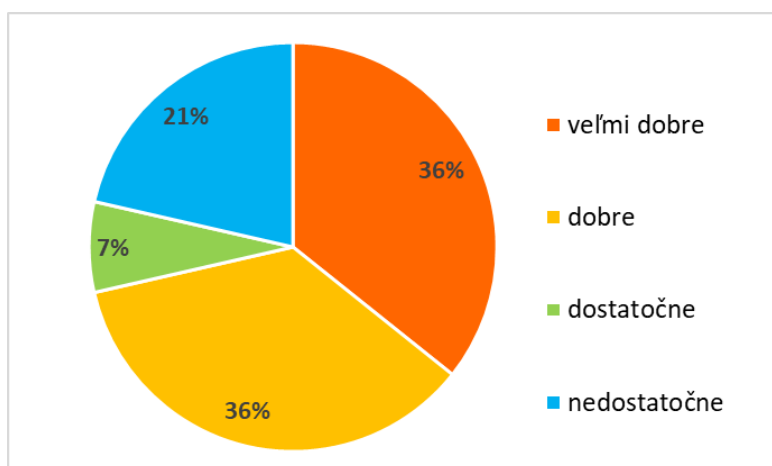
Graf 19 - Nevýhody bývania v obci Dedinka podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dedinka, 2020, spracované autorkami

V celkovom hodnotení podmienok pre bývanie v obci (graf 20) uviedlo najviac respondentov známky „veľmi dobre“ (36 %) a „dobre“ (36 %). Výborné hodnotenie udelilo iba 10 % respondentov. Hodnotenie dostatočne uviedlo 7 % respondentov a hodnotenie nedostatočne sa objavilo u 21 % opýtaných.

Graf 20 - Hodnotenie podmienok pre bývanie v obci Dedinka podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dedinka, 2020, *spracované autorkami*

Kvalitu životných podmienok obyvateľstva ovplyvňuje najmä sociálna vybavenosť obce. Z tohto pohľadu sa názory obyvateľstva rôznia v závislosti od príslušnej životnej podmienky, celkovo však možno konštatovať vzhľadom na zastúpenú sociálnu infraštruktúru prevládajúcu ani spokojnosť ani nespokojnosť až nespokojnosť obyvateľstva s vybranými životnými podmienkami v obci (graf 21).

Veľmi veľkú spokojnosť uvádzali respondenti menej často. Výraznejšie sa objavila v 2 hodnotených oblastiach z pätnástich a to s dostupnosťou informácií o dianí v obci (29 % veľmi spokojných a 21 % spokojných) a s bezpečnosťou a poriadkom v obci (43 % veľmi spokojných a 36 % spokojných respondentov).

Spokojnosť prejavovalo obyvateľstvo v súvislosti s bezpečnosťou a poriadkom v obci (36 % spokojných) a s kvalitou technickej infraštruktúry, kde bolo rovnako 36 % spokojných.

Výraznejšia ani spokojnosť ani nespokojnosť bola sledovaná v hodnotení rekreačných možností (77 % ani spokojných, ani nespokojných), so zariadeniami a úrovňou sociálnej starostlivosti (64 % respondentov) a so zariadeniami a možnosťami športového vyžitia (62 % respondentov).

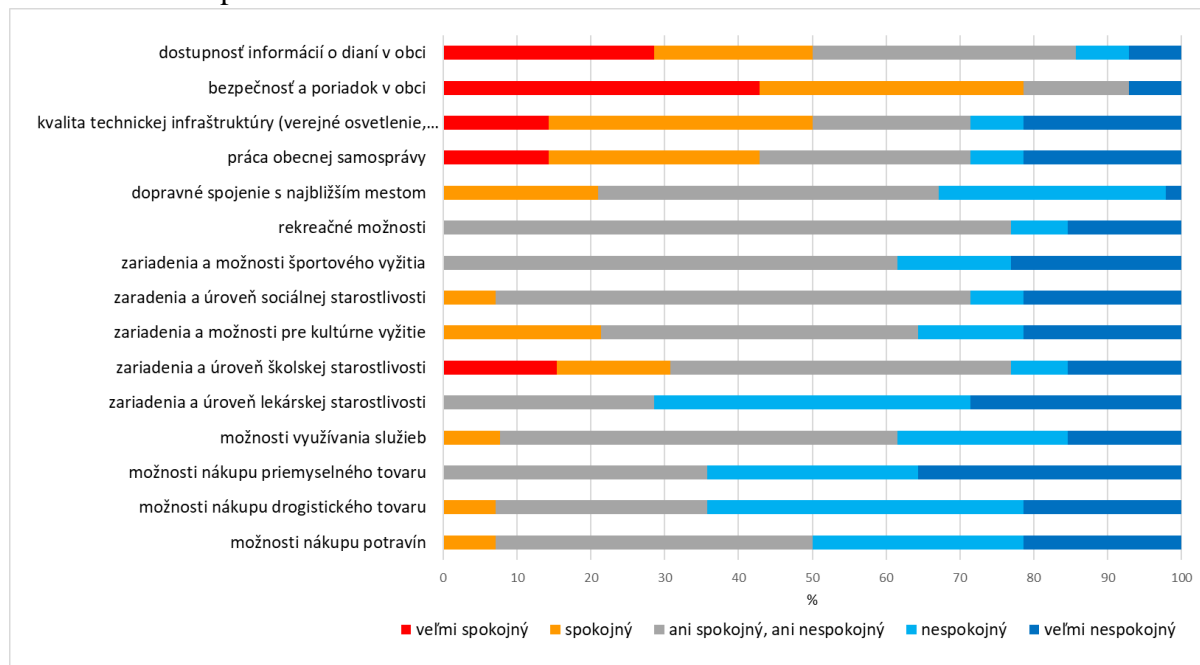
Najväčšia nespokojnosť respondentov sa prejavila hodnotením zariadení a úrovne lekárskej starostlivosti, ktorú potvrdilo 43 % nespokojných a 29 % veľmi nespokojných opýtaných. Ďalšiu nespokojnosť vyjadrili opýtaní v súvislosti s možnosťami nákupu drogistického tovaru (43 % nespokojných a 21 % veľmi nespokojných) a s dopravným spojením s najbližším mestom (31 % nespokojných). Nespokojní sú obyvatelia aj s možnosťami nákupu potravín, kde bolo 21 % veľmi nespokojných a 29 % nespokojných respondentov.

Veľmi veľkú nespokojnosť vyjadrovalo obyvateľstvo s možnosťami nákupu priemyselného tovaru (36 % veľmi nespokojných) ako aj so zariadeniami a úrovňou lekárskej starostlivosti (29 % veľmi nespokojných). Takmer štvrtinová veľká nespokojnosť bola sledovaná aj v oblasti nákupu potravín (21 %) a v oblasti nákupu drogistického tovaru (21 % opýtaných).

Obyvateľstvo vyjadrilo v rámci prieskumu svoj záujem najmä o dobudovanie prvkov technickej infraštruktúry ako je vybudovanie kanalizácie a napojenosť obce na ČOV či dobudovanie cestnej siete v podobe cestných komunikácií a chodníkov, zavedenie optického internetu, vybudovanie protipovodňových opatrení. Záujem prejavili respondenti aj o vybudovanie multifunkčného ihriska, vybudovanie zdravotného strediska, vybudovanie nájomných obecných bytov. Podľa respondentov by bolo tiež potrebné rozšírenie zberného dvora v obci.

Medzi návrhmi respondentov na doplnenie služieb sa objavovali najmä lekárske služby a maloobchodné služby. Podľa respondentov tiež absentujú športové služby (ponuka športových aktivít) ako aj relaxačné služby (masáže), kozmetické a pedikérske služby.

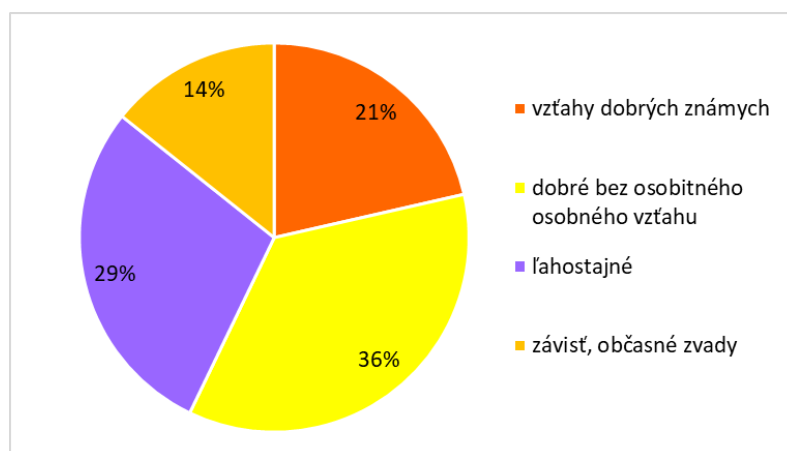
Graf 21 - Spokojnosť s vybranými životnými podmienkami v obci Dedinka podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dedinka, 2020, spracované autorkami

V ďalšej časti bola prostredníctvom respondentov hodnotená **obec ako sociálny priestor**. Pri charakterizovaní úrovne susedských vzťahov (graf 22) prevládali v 36 % dobré vzťahy bez osobitného osobného vzťahu. Nasledovali v 21 % vzťahy dobrých známych. Vnímané sú tiež pomerne často ľahostajné vzťahy, ktoré prezentovalo 29 %. Závist' a občasné zvady uvádza 14 % respondentov. Chladné, napäté vzťahy ako aj časté zvady nie sú v obci zaznamenávané respondentami.

Graf 22 - Prevládajúce susedské vzťahy v obci Dedinka podľa respondentov

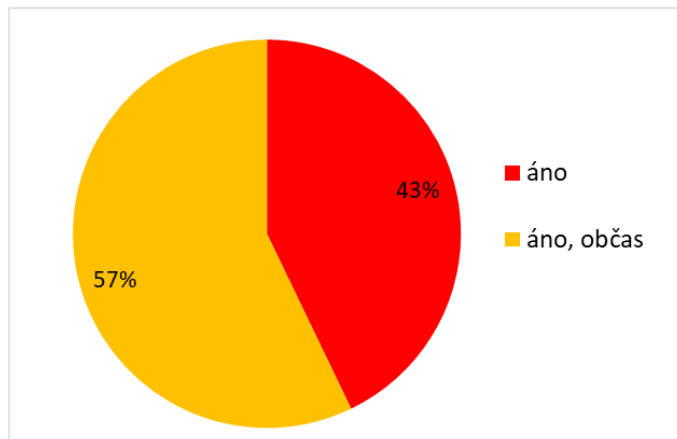
Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dedinka, 2020, spracované autorkami

Vo vzťahu k obecnému zastupiteľstvu uviedlo 29 % respondentov dobrú spoluprácu bez osobitného osobného vzťahu a rovnako 29 % opýtaných pociťuje vzťahy ako s dobrými

známymi. Naopak ľahostajné vzťahy k obecnému zastupiteľstvu prezentuje 36 % opýtaných. Chladné a napäté vzťahy k obecnému zastupiteľstvu uviedlo 7 % opýtaných.

Častý záujem o dianie v obci má 43 % respondentov a občasný záujem má zvyšných 57 % opýtaných (graf 23).

Graf 23 - Záujem o dianie a život v obci Dedinka podľa respondentov

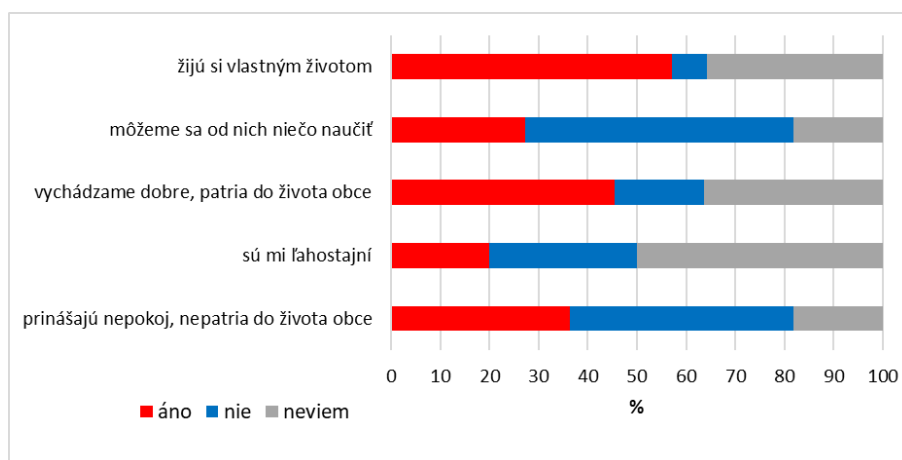

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dedinka, 2020, spracované autorkami

Väčšinou snahu o zatriktívnenie života v obci a jeho skrášenie vníma 14 % opýtaných ale až 57 % respondentov si tiež myslí, že niektorí obyvatelia sa snažia o pozitívne zmeny v obci ale väčšine je táto snaha ľahostajná.

Postoj obyvateľov k **cestovnému ruchu v obci** prezentuje aj vnímanie víkendového obyvateľstva a turistov (graf 24). Z celkového počtu respondentov považuje len 45 % opýtaných víkendové obyvateľstvo a turistov za súčasť obce a vychádza s nimi dobre. Taktiež 57 % opýtaných má pocit, že si víkendové obyvateľstvo a turisti žijú vlastným životom. Svoju ľahostajnosť vyjadrilo k víkendovému obyvateľstvu a turistom len 20 % opýtaných a naopak 30 % obyvateľom nie sú víkendoví obyvatelia a turisti ľahostajní. Zo všetkých opýtaných má 27 % názor, že sa má čo od víkendového obyvateľstva naučiť. S vyjadrením, že víkendové obyvateľstvo prináša do obce nepokoj a nepatrí tak do života obce sa stotožňuje 36 % respondentov.

Graf 24 - Názory na víkendové obyvateľstvo v obci Dedinka podľa respondentov

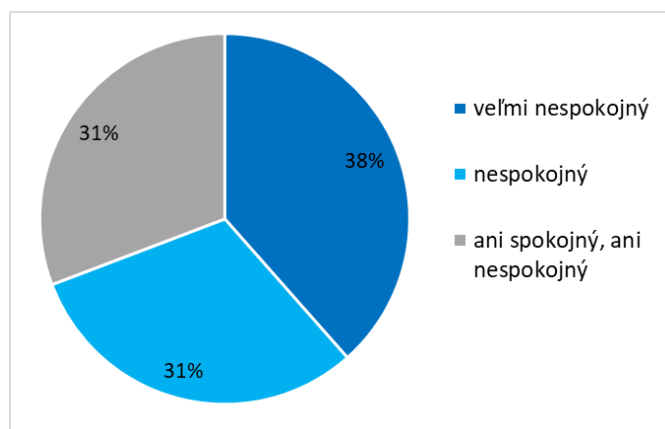
Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dedinka, 2020, spracované autorkami

Obyvateľstvo tiež vyjadrovalo svoju ústretovosť k turistom. Zo všetkých opýtaných by len 29 % respondentov ubytovalo turistov na súkromí a vo svojej záhrade by im dovolilo stanovať 21 % opýtaných.

Za najzaujímavejšie, resp. najatraktívnejšie miesta z hľadiska turizmu ako aj oddychu považujú obyvatelia vo vlastnej obci miestny les a miestny rybník.

V hodnotenej oblasti **obec a práca** bolo prostredníctvom prieskumu zistené, že zo všetkých opýtaných 36 % je zamestnaných v obci. Ako dôvod zamestnania sa v danom mieste uvádzali respondenti dôvody ako nevyhnutnosť z dôvodu nedostatku pracovných príležitostí, zaujímavá práca, rodinné dôvody či súkromné podnikanie. O zmene práce uvažuje do budúcnosti iba 14 % respondentov, pričom ako dôvod uvádzali respondenti najmä finančné dôvody (60 %) či rodinné dôvody (20 %). V sledovaní spokojnosti s pracovnými možnosťami v obci (graf 25) vyjadrovali respondenti nespokojnosť (31 % nespokojných), resp. veľkú nespokojnosť (38 % respondentov). Ani spokojných, ani nespokojných bolo 31 % opýtaných.

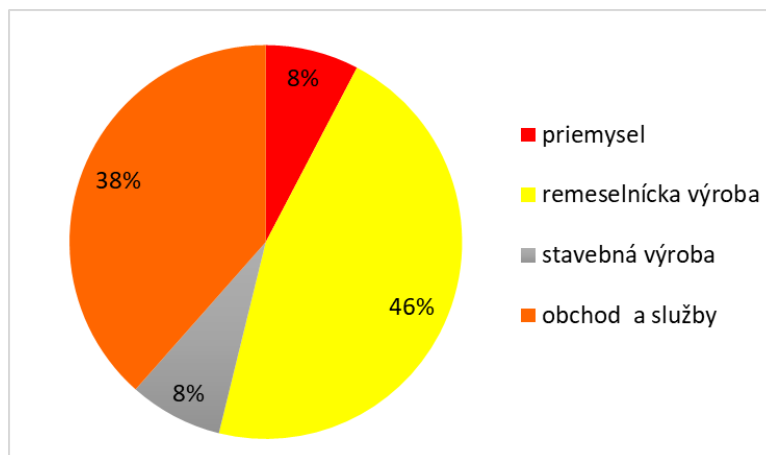
Graf 25 - Spokojnosť s pracovnými možnosťami v obci Dedinka podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dedinka, 2020, spracované autorkami

Obyvatelia obce majú záujem aj o vznik nových pracovných miest v obci (graf 26). Medzi odvetvia s najpotrebnejším vznikom nových pracovných miest zaradili respondenti remeselnícku výrobu (46 %) a obchod a služby (38 %). Nasleduje priemysel (8 %) a stavebná výroba (8 %).

Graf 26 - Odvetvia s najžiadanejšími novými pracovnými miestami v obci Dedinka podľa respondentov

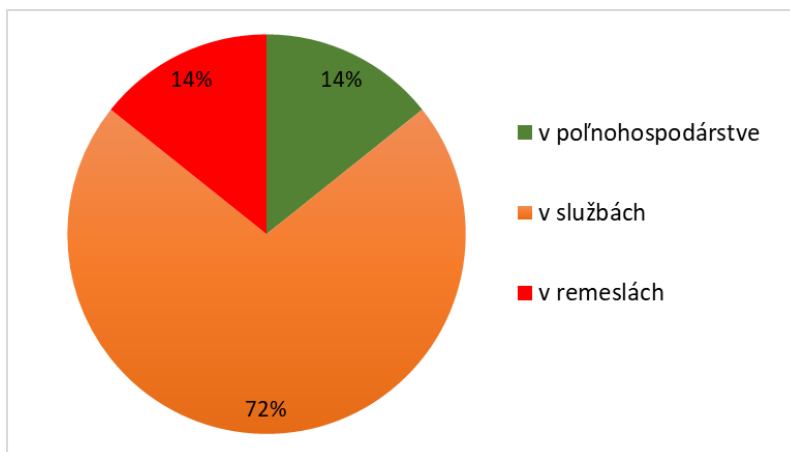

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dedinka, 2020, spracované autorkami

Pre lepšiu orientáciu bolo podľa respondentov vybraných 5 dôvodov absencie pracovných miest v obci. Za hlavný dôvod nevzniknutia pracovných príležitostí považujú opýtaní (29 %) nezáujem zo obce. Nasleduje nezáujem zo strany podnikateľov (21 %), nezáujem zo strany občanov (21 %) a nedostatok finančných prostriedkov (21 %).

Záujem o podnikanie prejavilo v obci 29 % respondentov a 21 % opýtaných by malo záujem podnikanie za určitých okolností. Polovica opýtaných nemá záujem podnikat'. Za najlepšiu oblasť pre podnikanie (graf 27) považujú záujemcovia o podnikanie služby (72 %). Po nich nasledujú poľnohospodárstvo (14 %) a remeslá (14 %).

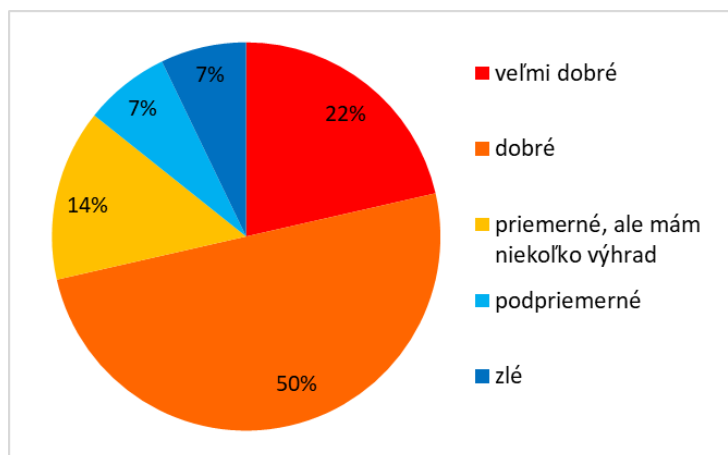
Graf 27 - Záujem o oblasti podnikania v obci Dedinka podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dedinka, 2020, spracované autorkami

Hodnotenie oblasti **obec a životné prostredie** poukazuje na vnímanie životného prostredia obyvateľmi obce. V hodnotení životného prostredia (graf 28) prevládalo dobré hodnotenie (50 % respondentov). Veľmi dobré hodnotenie uviedlo 22 % opýtaných. Priemerné vnímanie s určitými výhradami vníma 14 % opýtaných. Podpriemerné vnímanie životného prostredia uviedlo 7 % opýtaných a zlé hodnotenie uviedlo 7 % respondentov.

Graf 28 - Hodnotenie životného prostredia v obci Dedinka podľa respondentov

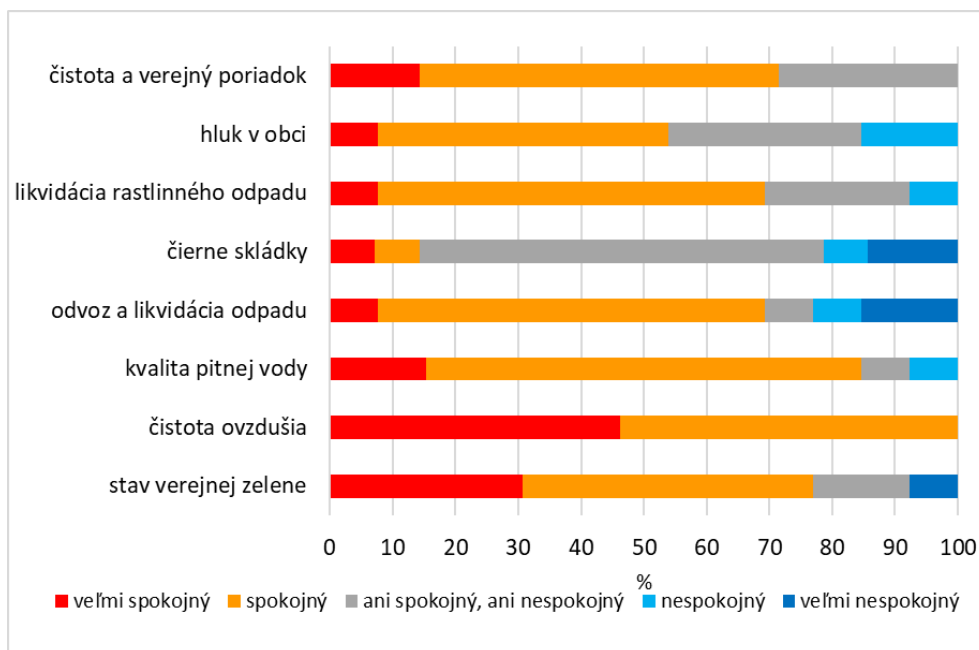

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dedinka, 2020, spracované autorkami

Obyvatelia tiež vyjadrovali spoju spokojnosť, resp. nespokojnosť s jednotlivými oblasťami v rámci životného prostredia (graf 29). Veľmi spokojní sú obyvatelia najmä s čistotou ovzdušia (46 % veľmi spokojných a 54 % spokojných opýtaných) a so stavom

verejnej zelene (31 % veľmi spokojných a 46 % spokojných opýtaných). Spokojnosť prezentovali respondenti s kvalitou pitnej vody (69 % spokojných a 15 % veľmi spokojných), s odvozom a likvidáciou odpadu (62 % spokojných) a s likvidáciou rastlinného odpadu (62 % spokojných). Ani spokojní, ani nespokojní sú obyvatelia obce (64%) predovšetkým s nelegálnymi skládkami v obci. Medzi oblasti s najväčšou mierou nespokojnosti možno podľa respondentov zaradiť hluk v obci, s ktorou je 15 % opýtaných nespokojných. Veľmi veľkú nespokojnosť prezentovalo obyvateľstvo v menšej miere a to s odvozom a likvidáciou odpadu (15 % veľmi nespokojných) a s čiernymi skládkami (14 % veľmi nespokojných).

Graf 29 - Spokojnosť s jednotlivými oblasťami životného prostredia v obci Dedinka podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dedinka, 2020, spracované autorkami

V rámci **perspektív rozvoja mikroregiónu Termál**, ktorého je obec súčasťou od r. 1999, sa stotožňuje obyvateľstvo najmä s podporou a rozvojom cestovného ruchu, so vzájomnou spoluprácou obcí a s podporou mladého obyvateľstva. Z prieskumu ale vyplynulo, že len 29 % opýtaných pozná spoločné rozvojové aktivity mikroregiónu. Zvyšných 71 % respondentov pociťuje nedostatočnú informovanosť o aktivitách mikroregiónu.

Za dominantné aktivity z hľadiska rozvoja mikroregiónu považujú respondenti spoluprácu obcí, vytváranie nových pracovných príležitostí a realizáciu spoločných aktivít obcí. Medzi návrhy na spoluprácu obcí v mikroregióne zaradili respondenti spoločné projekty, tvorbu nových služieb, aktivity pre potenciálny rozvoj cestovného ruchu. Respondenti by navrhli v mikroregióne dobudovať najmä sociálnu infraštruktúru (ubytovacie, stravovacie zariadenia), cyklotrasy a náučné chodníky.

V hodnotení najatraktívnejších miest v mikroregióne dominuje z pohľadu respondentov Podhájska a pútnické miesto Studnička.

1.3 SWOT ANALÝZA

Na základe získaných informácií o území bola následne vytvorená SWOT analýza, ktorá je považovaná na danej úrovni za jeden z najefektívnejších nástrojov plánovania, ktorý pomáha ujasniť situáciu a zhodnotiť potenciál územia.

SWOT analýza (S - Strong points, W - Weak points, O - Opportunities, T - Threats) predstavuje jednoduchú, ale pritom výstižnú, vyčerpávajúcu a objektívnu charakteristiku silných a slabých stránok (vnútorná analýza) skúmanej oblasti a jej možných príležitostí a ohrození (vonkajšia analýza).

Silné stránky zahŕňajú komparatívne a konkurenčné výhody územia pre rôzne typy rozvojových aktivít, slabé stránky sú ohrozujúce, limitujúce a majú negatívny vplyv na rozvoj územia. Príležitosti tvoria možnosti a šance pre rozvoj územia a plynú prevažne z vonkajšieho prostredia. Ohrozenia predstavujú riziká vonkajšieho prostredia a môžu negatívnym spôsobom ovplyvniť rozvoj územia.

Silné stránky	Slabé stránky
▪ rozvinutá podnikateľská činnosť,	▪ regresný typ obyvateľstva,
▪ aktivity samostatne hospodáriacich roľníkov,	▪ prirodzený, migračný a celkový úbytok obyvateľstva,
▪ vhodné klimatické a pôdne podmienky pre poľnohospodárstvo,	▪ starnutie populácie,
▪ vysoký podiel obyvateľstva pracujúceho v terciárnom sektore,	▪ nízky podiel predreprodukčnej zložky obyvateľstva,
▪ dostatočný domový fond pre podnikateľské aktivity,	▪ vysoká odchádzka obyvateľstva za prácou mimo obec,
▪ samozásobiteľné pestovanie ovocia a zeleniny,	▪ vysoká nezamestnanosť,
▪ vhodné nakladanie s odpadmi (separovaný zber),	▪ nedostatočný rozsah kapacity ubytovacích a stravovacích zariadení,
▪ starostlivosť o verejné priestranstvá,	▪ nedostatok športových zariadení,
▪ záujem o prácu,	▪ chýbajúce zdravotnícke zariadenia,
▪ vysoký podiel lesov,	▪ nedostatočná ponuka služieb,
▪ vhodné podmienky pre poľovníctvo, hubárstvo a rybníctvo,	▪ nedostatočná propagácia obce,
▪ ústretovosť a pohostinnosť obyvateľstva,	▪ malá ponuka pracovných príležitostí v obci,
▪ turisticky atraktívne prostredie (významné archeologické nálezisko z doby bronzovej),	▪ nevyhovujúca dopravná infraštruktúra,
▪ vybudovaná celoobecná plynofikácia a vodovod,	▪ rozpad pôvodných poľnohospodárskych štruktúr,
▪ dostatok voľných pozemkov na bytovú výstavbu,	▪ environmentálne problémy (znížená kvalita vody, vodná erózia pôdy),
▪ prevažujúce sekundárne vzdelanie obyvateľstva,	▪ chýbajúce sociálne zariadenia,
	▪ klesajúci počet detí a žiakov v školských zariadeniach,
	▪ chýbajúca environmentálna infraštruktúra,
Príležitosti	Ohrozenia
▪ vytýčenie nových stavebných pozemkov,	▪ nezáujem obyvateľstva o dianie v obci,
▪ výstavba kanalizácie a čističky odpadových vôd,	▪ pokles výstavby infraštruktúry v dôsledku nedostatku finančných zdrojov,
▪ vytvorenie cykloturistických trás,	▪ zníženie kvality života obyvateľov obce,

Príležitosti	Ohrozenia
▪ vybudovanie obecnej prevádzky služieb,	▪ nezáujem mladého obyvateľstva o bývanie v obci a jeho odchod,
▪ vytvorenie rekreačnej zóny,	▪ pokles rozvojových aktivít obce,
▪ dobudovanie športového areálu,	▪ zníženie kvality životného prostredia,
▪ rekonštrukcia miestnych komunikácií a výstavba chodníkov,	▪ zníženie podnikateľských aktivít,
▪ vybudovanie protipovodňových opatrení,	▪ klesajúci počet obyvateľov,
▪ úprava celkového vzhľadu obce,	▪ pozastavenie aktivít cestovného ruchu v mikroregióne Termál,
▪ zriadenie zariadenia zdravotníckej starostlivosti,	▪ klimatické zmeny v území.
▪ rozšírenie ponuky poskytovaných služieb,	
▪ vybudovanie ubytovacích a stravovacích zariadení,	
▪ vybudovanie zariadenia sociálnych služieb,	
▪ zviditeľnenie obce,	
▪ vybudovanie múzea,	
▪ podpora archeoturistiky súvisiacej s nálezmi z mladšej doby bronzovej,	
▪ zabezpečenie nových pracovných miest,	
▪ ekologické hospodárenie na poľnohospodárskej pôde,	
▪ úprava vodnej nádrže a revitalizácia vodných tokov,	
▪ dobudovanie zberného dvora,	
▪ podpora rozvoja cestovného ruchu,	
▪ obnova tradícií a zvykov obce,	

1.5 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA

Na základe predchádzajúcej SWOT analýzy je možné poukázať na to, že v rámci obce sa vyskytujú viaceré problémy, ktoré je potrebné v budúcnosti riešiť. Jednotlivé problémy však vykazujú rozličnú mieru vážnosti a priority v riešení. Na stanovenie kľúčových problémov, ktoré existujú v obci, je použitá metóda „stromu problémov“. Pri použití tejto metódy sa vytvorí schéma pripomínajúca zloženie stromu, ktorý sa skladá z príčin (korene stromu), problémov (kmeň stromu) a následkov (koruna stromu). Strom problémov sa následne použije v strategickej časti, pri formulovaní strategického plánu so zámerom efektívneho riešenia príčin problémov, aby sa v budúcnosti nemuseli riešiť následky problémov.

Za prioritné boli v obci stanovené tri problémy – slabý ekonomický rozvoj obce, nedostatočne rozvinutá sociálna infraštruktúra a nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra.

Slabý ekonomický rozvoj je podmienený predovšetkým nízkou zamestnanosťou v sekundárnom a terciárnom sektore hospodárstva, nedostatkom finančného kapitálu ako aj nedostatočnou ponukou pracovných miest. V prípade pokračujúceho stavu hrozí stagnácia

rozvoja obce, pokles podnikateľských aktivít či rozvoj sociálno-patologických javov v podobe napr. kriminality.

Nedostatočne rozvinutá sociálna infraštruktúra súvisí najmä s nedostatočnou lekárskou starostlivosťou, absenciou sociálnych služieb, absenciou viacerých druhov služieb ako aj nedostatočnou ponukou nájomných bytov. Neriešenie súčasnej situácie sa môže v budúcnosti negatívne odraziť na kvalite života obyvateľstva a celkovom záujme o bývanie v obci.

Nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra sa týka predovšetkým absentujúcej kanalizácie a ČOV, nedostatočnej dopravnej dostupnosti a nízkej kvality miestnych komunikácií a chodníkov. Následkom neriešenia tohto problému hrozí v obci zníženie bezpečnosti cestnej premávky, zhoršenie kvality životného prostredia a poškodenie miestnych komunikácií.

Strom problémov obce Dedinka

2 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť dokumentu obsahuje víziu strategického rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, určuje globálne a špecifické ciele rozvoja obce prostredníctvom jednotlivých opatrení a príslušných projektov a aktivít s rešpektovaním princípov regionálnej politiky a s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

2.1 VÍZIA OBCE

Víziou obce Dedinka je vytvoriť úspešnú a príťažlivú obec nielen pre svojich obyvateľov, ale aj pre návštevníkov v podobe upravenej, čistej a zaujímavej lokality pre bývanie a trávenie voľného času. Je to obec s komplexne vybudovanou infraštruktúrou a kvalitným životným prostredím umožňujúcim rozvoj cestovného ruchu v zmysle zásad udržateľného rozvoja, obec s konkurencieschopnou ekonomikou a profesionálnou správou.

Na dosiahnutie vízie bude obec Dedinka podporovať:

- rozvoj a skvalitnenie potrebnej infraštruktúry,
- rozvoj podnikania a cestovného ruchu,
- zvyšovanie kvality života obyvateľov,
- zachovanie zdravého životného prostredia v zmysle zásad udržateľného rozvoja,
- profesionalizáciu svojej správy.

2.2 INTEGROVANÉ ÚZEMNÉ INVESTÍCIE AKO NÁSTROJ SYNERGIE OPATRENÍ A AKTIVÍT IMPLEMENTÁCIE ROZVOJOVEJ STRATÉGIE OBCE

Uskutočniteľnosť strategických cieľov obce, ktoré boli v minulom programovom období bližšie špecifikované prostredníctvom prioritných oblastí, globálnych a špecifických cieľov ako aj príslušných opatrení, vychádzajúcich z miestnych podmienok, závisí od viacerých faktorov:

- identifikácie problémov obce – stromu problémov rozvoja obce,
- identifikácie cieľov rozvoja obce,
- do akej miery bude obec schopná využívať vlastné zdroje ako aj možnosti vonkajších zdrojov,
- od udržateľnosti navrhovaných a uskutočnených opatrení,
- od stupňa ich podpory získaných od všetkých záujmových skupín v obci.

Na základe analýzy problémov a potrieb obce bolo pre programové obdobie 2014 – 2020 formulovaných päť dlhodobých globálnych cieľov rozvoja obce, ktoré detailnejšie charakterizovali špecifické ciele a jednotlivé opatrenia (tab. 37).

Ich naplnenie prostredníctvom vyhodnotenia projektov obce v uplynulom programovom je náplňou podkapitoly 3.1.

V súčasnom programovom období 2021 – 2027 nástrojom synergie opatrení a aktivít implementácie PHSR obce sú integrované územné investície. Tieto sú v Integrovannej územnej stratégii (PHSR) Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030 definované nasledovne (stav k 15. 5. 2021):

1. Podpora budovania znalostnej ekonomiky a zvyšovanie inovačných kapacít v súkromnom sektore
 - Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - Rozvoj inovačnej infraštruktúry
 - Rast dynamiky produkcie inovácií a právne chránených inovácií v regionálnej ekonomike
 - Rozvoj výskumných a vývojových kapacít v regióne
 - Zvýšenie tvorby pridanej hodnoty v súkromnom sektore
 - Zvýšenie exportného potenciálu inovovaných výrobkov
2. Atraktívna komplexná ponuka cestovného ruchu založená na lokálnych špecifikách
 - Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - rast počtu návštevníkov v regióne,
 - predĺženie priemernej dĺžky pobytu návštevníka v regióne,
 - zvýšenie tržieb podnikov cestovného ruchu
3. Zvyšovanie udržateľnej konkurencieschopnosti územia podporou odvetví využívajúcich lokálne zdroje
 - Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - zvýšenie ekonomicky a environmentálne udržateľnej produkcie živočíšnej výroby a rastlinnej výroby v NSK,
 - zvýšenie produkcie biologicky hodnotných potravín v NSK
 - zvýšenie spotreby regionálne produkovaných potravín
4. Integrovaná infraštruktúra vodného a odpadového hospodárstva, sanácia environmentálnych záťaží
 - Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - Nárast objemu materiálne zhodnotených odpadov v t, kg/byv.
 - Pokles objemu odpadov zlikvidovaného spaľovaním alebo skládkovaním v t, kg/byv.
 - podiel pripojených EO/domácnosti na stokové kanalizačné siete
 - podiel pripojených EO/domácnosti na verejné vodovodné siete
 - počet sanovaných environmentálnych záťaží
 - počet zrekultivovaných environmentálnych záťaží a brownfieldov
 - počet brownfieldov pripravených na opätovné využitie
 - počet hospodársky využívaných bývalých brownfieldov
5. Prevencia živelných pohrôm a zmierňovanie následkov klimatických zmien
 - Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - počet realizovaných protipovodňových stavieb,
 - škody na verejnom a súkromnom majetku v dôsledku výskytu povodne
 - počet vybudovaných biokoridorov,
 - dĺžka opevnených brehov,
 - plocha zalesneného povodia,
 - objem vyzbieraného odpadu a dreva z korýt vodných tokov
 - hodnota normatívov zelene,
 - indikátory vodnej kapacity územia
 - zvýšenie biodiverzity chránených území a zlepšenie odolnosti jednotlivých prvkov ÚSES
6. Integrovaná, ekologická a dostupná doprava
 - Kľúčové výkonnostné ukazovatele:

- nárast počtu prepravovaných osôb verejnou hromadnou dopravou
 - znižovanie produkcie emisií CO₂
 - znižovanie dopravnej nehodovosti resp. zvýšenie bezpečnosti dopravy
7. Udržateľné smart energetické komunity
- Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - nárast produkcie energií z obnoviteľných zdrojov energií (OZE)
 - znižovanie produkcie emisií CO₂
8. Rozvoj sociálnej ekonomiky
- Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - zlepšenie začlenenia znevýhodnených a zraniteľných skupín obyvateľov do pracovného života a spoločnosti,
 - zníženie materiálnej a sociálnej deprivácie,
 - zvýšenie kvality života
 - zvýšenie ponuky tovarov a služieb
9. Rozvoj smart sociálnych a zdravotných služieb s dôrazom na komplexnosť riešení a výsledok
- Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - zlepšenie ponuky sociálnych a zdravotných služieb
 - zvýšenie kvality sociálnych a zdravotných služieb
 - integrácia sociálnych a zdravotných služieb
10. Inovatívne vzdelávanie
- Kľúčový výkonnostný ukazovateľ:
 - zvýšenie kvality vzdelávania
11. Rozvoj infraštruktúry a kapacít na prevenciu negatívnych spoločenských javov a zvýšenie bezpečnosti
- Kľúčový výkonnostný ukazovateľ:
 - zvýšenie bezpečnosti, zníženie výskytu negatívnych spoločenských javov
12. Rozvoj kultúry, športu a komunitného života
- Kľúčový výkonnostný ukazovateľ:
 - zlepšenie ponuky a kvality služieb
13. Ekonomická zóna Komárno
- Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - rast objemu ekologicky prepravovaných a prekladaných komodít, rast počtu firiem lokalizovaných v priemyselnej zóne prístavu, rast počtu návštevníkov regiónu Komárno (okres),
14. Podpora komunitných prístupov pre dosahovanie priorít a cieľov IÚS NSK
- Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - rast počtu aktívnych MVO a občianskych iniciatív pôsobiacich v prioritných oblastiach PHRSR NSK,
 - rast počtu projektov a aktivít realizovaných a služieb poskytovaných komunitným spôsobom v prioritných oblastiach PHRSR NSK
 - rast počtu užívateľov projektov a aktivít realizovaných a služieb poskytovaných komunitným spôsobom.

Detailnejšie rozpracovanie týchto integrovaných územných investícií je v procese vývoja, ukončenie strategickej a implementačnej časti Integrovanej územnej stratégie/PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030 sa očakáva v októbri 2021.

3 PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová (plánovacia) časť dokumentu by mala poskytnúť odpoveď otázku, ako obec zabezpečí realizáciu svojej vízie a strategických cieľov rozvoja prostredníctvom konkrétnych projektov.

3.1 EX-POST HODNOTENIE PROJEKTOV OBCE ZA ROKY 2014 – 2020

Predchádzajúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dedinka na roky 2014 – 2020 sa sústreďoval na päť špecifických cieľov (tab. 36):

1. konkurencieschopné hospodárstvo a atraktívna obec pre podnikanie,
2. kvalitná technická infraštruktúra,
3. podpora rozvoja ľudských zdrojov,
4. kvalitná sociálna infraštruktúra,
5. kvalitné životné prostredie.

Tab. 36 - Hierarchia strategických cieľov obce Dedinka

Vízia	„Obec Dedinka je úspešná a pritažlivá obec nielen pre svojich obyvateľov ale aj pre návštevníkov v podobe upravenej, čistej a zaujímavej lokality pre bývanie a trávenie voľného času. Je to obec s komplexne vybudovanou infraštruktúrou a kvalitným životným prostredím umožňujúcim rozvoj cestovného ruchu v zmysle zásad udržateľného rozvoja, obec s konkurencieschopnou ekonomikou a profesionálnou správou.“																							
Globálne ciele	1. Prioritná oblasť - Hospodárska				2. Prioritná oblasť - Sociálna				3. Prioritná oblasť - Environmentálna															
Špecifické ciele	1.1 Podpora tradičnej poľnohospodárskej produkcie		1.2 Posilnenie malého a stredného podnikania		1.3 Podpora rozvoja cestovného ruchu		2. 1 Bezpečná doprava v obci		2.2 Budovanie cyklistickej infraštruktúry		2.3 Rekonštrukcia technickej infraštruktúry		3.1 Podpora tvorby pracovných miest		3.2 Podpora vzdelávania		4.1 Rekonštrukcia a dobudovanie sociálnej infraštruktúry		5.1 Rozvoj environmentálnej infraštruktúry		5.2 Budovanie prvkov zelenej infraštruktúry		5.3 Revitalizácia verejných plôch	
	1. Konkurencieschopné hospodárstvo a atraktívna obec pre podnikanie				2. Kvalitná technická infraštruktúra				3. Podpora rozvoja ľudských zdrojov				4. Kvalitná sociálna infraštruktúra				5. Kvalitné životné prostredie							

Zdroj: PHSR obce Dedinka 2014 – 2020, 2015

V oblasti zvýšenia atraktivity obce a vybudovania konkurencieschopného hospodárstva bola plánovaná predovšetkým podpora miestnych podnikateľských aktivít a posilnenie tradičnej poľnohospodárskej produkcie, ktorá je zrejmá v snahách obecnej samosprávy zameraných na rozvoj a podporu podnikateľov a ich aktivít v obci.

Cieľom v oblasti technickej infraštruktúry bolo zlepšenie jej kvality a dobudovanie niektorých prvkov technickej infraštruktúry. Aktivity smerovali na vytvorenie bezpečnej dopravy v obci, dobudovanie cyklistickej infraštruktúry a zlepšenie stavu existujúcej technickej infraštruktúry. V rámci tohto cieľa boli napr. zrekonštruované miestne komunikácie (153 394 EUR) a chodníky (25 509 EUR) v období r. 2014 - 2020. Zrealizovaná

bola aj rekonštrukcia miestneho rozhlasu v r. 2015 v sume 24 000 EUR. Vybudované boli aj prvky cyklistickej infraštruktúry, napr. odpočívadlo pre cyklistov (5 500 EUR) v r. 2014 a 2017 (tab. 37).

Významnou oblasťou rozvoja obce sú aj jej ľudské zdroje. Podpora obyvateľstva sa v obci spája najmä s podporou mladého obyvateľstva a v ponuke bytových možností ako aj v starostlivosti o seniorov. Aktivity obce smerovali tiež do podpory tvorby pracovných miest.

V oblasti sociálnej infraštruktúry a zvyšovania jej kvality boli počas predchádzajúceho programového obdobia rokov 2014 - 2020 zrealizované viaceré projekty, ktoré výrazne zlepšili jej charakter. V obci bola zrealizovaná v r. 2019 rekonštrukcia jedálne základnej školy (28 200 EUR) a rekonštrukcia budovy materskej školy (29 791 EUR) v r. 2016. Vybudované bolo aj detské ihrisko v r. 2016 a 2019 v hodnote 11 720 EUR ako aj ďalšie.

Kvalita života je v obci spojená aj s kvalitným životným prostredím. Súčasťou tohto cieľa boli aktivity, ktoré by viedli k rozvoju environmentálnej infraštruktúry a k revitalizácii verejných priestranstiev. Plánované boli najmä aktivity, ktorých cieľom bolo predovšetkým budovanie protipovodňových opatrení.

Aktivity, ktoré nebolo možné vzhľadom na nedostatok finančných zdrojov splniť, sa môžu premietnuť do ďalšieho programového obdobia, resp. do zásobníka projektov. Zrealizované projekty v obci Dedinka za obdobie rokov 2014 – 2020 sú uvedené v tab. 37.

Tab. 37 - Zrealizované projekty v obci Dedinka v období rokov 2014 – 2020

Č.	Názov investície - projektu	Obdobie realizácie	Objem finančných prostriedkov v EUR	Finančné prostriedky podľa zdrojov financovania (v EUR)				
				EÚ	Štátny rozpočet	VÚC	Obec	Súkromné zdroje
1.	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2014-2020	153 394				153 394	
2.	Výstavba a rekonštrukcia chodníkov	2014-2020	25 509			3 230	22 279	
3.	Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	2015	24 000		5000		19 000	
4.	Rekonštrukcia výdajne školskej jedálne	2019	28 200				28 200	
5.	Rekonštrukcia strechy ZŠ	2019	14 160				14 160	
6.	Detské ihriská	2016, 2019	11 720		3 000	7 333	1387	
7.	Rekonštrukcia športového areálu	2014	75 105				75105	
8.	Rekonštrukcia budovy MŠ	2016	29 791				29 791	
9.	Rekonštrukcia KD	2015	21 478		20 000		1 478	
10.	Odpočívadlá pre cyklistov	2014,2017	5 500			3 525	1 975	
11.	Zastrešené pódium	2017	5 141				5141	

Zdroj: Obecný úrad Dedinka, 2020

3.2 AKČNÝ PLÁN PROJEKTOV OBCE NA ROKY 2021 – 2027

Zmyslom a aj výsledkom úspešného strategického plánovania regionálneho rozvoja obce je realizácia akčného plánu projektov (tab. 38). Ide o plán, ktorý definuje jednotlivé kroky pri plnení PHSR obce s ohľadom na jeho momentálne finančné, personálne a technické kapacity a naliehavosť navrhnutých aktivít. Je v ňom načrtnuté smerovanie rozvoja obce.

Tab. 38 - Akčný plán projektov obce Dedinka na roky 2021 – 2027

Č.	Názov projektu	Predpokladaný rok realizácie	Predpokladané náklady (v EUR)	Štruktúra predpokladaných zdrojov financovania (v EUR)			Väzba na integrovanú územnú investíciu (IÚI)
				štátny rozpočet	súkromné	vlastné	
1.	Výstavba hlavnej poľnej cesty PC-4 smerom na Veľké Lovce	2026	300000	300 000			6
2.	Vybudovanie ČOV	2022		500 000		50 000	4
3.	*Výstavba bytového domu	2026	400 000	380 000		20 000	8
4.	*Domov sociálnych služieb	2025	100 000	100 000		50 000	8
5.	*Rekonštrukcia jarkov a vybudovanie odvodňovacieho systému v obci	2022	300 000	300 000			5
6.	*Obecné múzeum	2022	35 000	30 000		5 000	2
7.	*Vybudovanie kanalizácie	2023-2025	300 000	4 711 000		300 000	4
8.	*Vybudovanie zberného dvora	2021-2022	100 000	95 000		5 000	4
9.	*Rekonštrukcia existujúcich chodníkov	2021-2027	60 000			60 000	6
10.	*Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2021-2027	150 000			150 000	6
11.	*Územný plán obce	2021	23 000	21 000		2 000	12
12.	*Vybudovanie viacúčelového ihriska	2027	100 000	100 000			12

Poznámky: *zaradené v IÚS/PHSR NSK do roku 2030

Zdroj: Interné materiály OcÚ Dedinka, 2020; databáza projektov IÚS/PHSR NSK do roku 2030; spracované autorkami

4 REALIZAČNÁ ČASŤ

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu proces strategického plánovania nekončí. PHSR je dokument živý, otvorený, reagujúci na zmeny. Proces plánovania však vyžaduje aj potrebu priebežného vyhodnocovania procesu realizácie aktivít, resp. jeho monitorovanie. Monitorovanie je nevyhnutné, pretože zaisťuje vykonanie akcií a udržanie úsilia na dosiahnutie cieľov tým, že uskutočňuje opatrenia na prispôsobenie sa prípadným zmenám v dostupných alebo požadovaných zdrojoch, prípadne zmenám prostredia ako takého. Akčný plán opatrení rozvoja obce je preto potrebné každoročne aktualizovať.

Definovanie konkrétnych projektov je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu bližšie k realizácii. V ďalšej fáze je potrebné vytvoriť organizačné štruktúry, ktoré budú zabezpečovať realizáciu cieľov. Preto treba zriadiť pracovnú skupinu pre implementáciu a delegovať na ňu túto úlohu. Pracovná skupina by mala vyvíjať činnosť v úzkej väzbe na obecné zastupiteľstvo a na jeho odborné komisie. Podstatou jej činnosti bude podnikat' kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu. Vzhľadom k skutočnosti, že garantom väčšiny projektov je obec, možno predpokladať personálne prekrývanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy s poslancami a pracovnou skupinou.

Pracovná skupina pre implementáciu by okrem úlohy „transformovať strategickú víziu a ciele na skutočnosť“ mala plniť aj monitorovaciu úlohu. Jej náplňou bude sledovať zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov). Na základe zistených skutočností je potrebné uskutočniť revíziu aktuálnosti strategických cieľov, čo môže viesť k ich prípadnému prehodnoteniu. Obdobne by sa mal aktualizovať aj zásobník projektov - úspešne zavŕšené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Špeciálnym nástrojom pre uskutočňovanie monitoringu sú kvantitatívne indikátory úspešnosti projektu, ktoré pomôžu odpovedať na otázku „či sa darí dosahovať to, čo sme si stanovili, či postupujeme správnym smerom“.

Pracovná skupina pre implementáciu a monitoring by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili zmeny v pláne.

Odporúčané zloženie pracovnej skupiny:

- starosta obce,
- odborné komisie obecného zastupiteľstva,
- podnikateľské subjekty,
- zainteresovaní obyvatelia (ktorí deklarovali záujem participovať v skupine),
- predstavitelia subjektov spolupracujúcich na realizácii aktivít/projektov.

Odporúča sa tiež pre každý kalendárny rok, vo väzbe na zasadnutie pracovnej skupiny, pripraviť na báze akčných plánov aj operatívne plány, ktoré by podrobne definovali úlohy a kroky pri realizácii jednotlivých projektov v danom roku. To je obzvlášť vhodné v prípade viacročných projektov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce bude po schválení jeho znenia v obecnom zastupiteľstve zverejnený na internetovej stránke obce a v tlačenej forme verejne prístupný aj na obecnom úrade.

5 FINANČNÁ ČASŤ

Realizáciu opatrení a aktivít predstavujú finančne náročné projekty (tab. 38), preto je dôležité identifikovať finančné zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu. Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov, tak ako boli definované v PHSR obce, budú pochádzať z týchto zdrojov:

1. verejné zdroje (štátny rozpočet, rozpočet obce)
2. súkromné zdroje,
3. Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF).

Verejné zdroje

Zo štátneho rozpočtu sa poskytujú do rozpočtov obcí a do rozpočtov vyšších územných celkov dotácie.

Mestá a obce majú obmedzené možnosti získavania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity. Nenávratný finančný príspevok pre investičné projekty (napr. výstavba obecných nájomných bytov) je možné získať prostredníctvom Štátneho fondu rozvoja bývania. Dôležitú úlohu pri realizácii environmentálnej infraštruktúry plní Environmentálny fond.

Rozpočet obce je základným zdrojom financovania jej aktivít. Keďže výška voľných finančných prostriedkov obce je limitovaná, je preto vhodné prostriedky obecného rozpočtu použiť najmä na:

- zabezpečenie prípravy projektov – projektová dokumentácia a príprava žiadostí na čerpanie eurofondov,
- spolufinancovanie projektov,
- financovanie bežných aktivít – neinvestičné aktivity v oblasti služieb občanom a spoločenského života v nej.

Z analýzy rozpočtovej situácie obce vyplýva, že jej finančné zdroje neumožňujú uhrádzať plánované investície a preto bude dôležité získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov. Je potrebné počítať aj s variantom zamietnutia žiadosti o finančný príspevok. V takom prípade bude potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty bude možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy (rozložené na dlhšie časové úseky) z obecného rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektora alebo využitie bankových úverových produktov.

Súkromné zdroje

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formu investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov investor primárne hľadá zisk. Ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov.

Investovanie súkromných prostriedkov do neziskových aktivít je zatiaľ zriedkavé. Rovnako ako v zahraničí, častejšie je realizované investovanie na báze Joint Ventures – t.j. vytvárajú sa podniky so spoločným kapitálovým vkladom verejného subjektu (miestnej samosprávy) a súkromnej spoločnosti.

Vzhľadom k obmedzenej investičnej sile ekonomických subjektov pôsobiacich v obci bude potrebné zamerať pozornosť najmä na externé subjekty a aktívne vyhľadávať potenciálnych investorov.

Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF)

Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovnávanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity. Aby SR mohla v čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov, bola vypracovaná Partnerská dohoda SR 2021 – 2027, ktorej schválenie Európskou komisiou sa očakáva v 2. polroku 2021.

Čerpanie finančných zdrojov sa v aktuálnom programovom období bude realizovať, na rozdiel od deviatich operačných programov v predchádzajúcom programovom období, prostredníctvom iba jedného Operačného programu Slovensko.

Informácia o príprave návrhu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 a návrh rozdelenia národnej alokácie (23.4.2021) je zverejnený na <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/programove-obdobie-2021-2027/>.

Nové programové obdobie 2021 - 2027 prináša zmeny v celkovej alokácii finančných prostriedkov, ako aj zmeny prioritných smerov podpory. Preto bude potrebné overiť a následne aktualizovať možnosti financovania projektov obsiahnutých v tomto dokumente.

6 ZÁVER

Získanie finančnej podpory z verejných zdrojov (európskych, štátnych alebo regionálnych) si v súčasnosti vyžaduje existenciu spracovanej rozvojovej stratégie - republikovej, regionálnej, subregionálnej i lokálnej. Vyžaduje to aj Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, resp. jeho novela Zákon č. 309/2014 Z. z. Podľa tohto zákona majú mať obce schválený program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR), ktorý by mal byť v súlade s rozvojovými dokumentami vyššej hierarchickej úrovne.

Príprava PHSR je pomerne zložitá cesta, ktorá si vyžaduje určitú vopred stanovenú postupnosť krokov, ktoré na seba logicky nadväzujú. Cieľom PHSR nie je vyriešiť všetky problémy, ktoré sa v obci vyskytujú, ale načrtnúť smer, ktorý vytvorí vhodné podmienky pre ich riešenie. Cieľom je vytvoriť programový dokument pre podporu rozvoja obce aktivizáciou a koordináciou všetkých ekonomických, kultúrnych a spoločenských subjektov tak, aby bol maximálne využitý potenciál územia na dosiahnutie ekonomickej, kultúrnej a spoločenskej prosperity celej obce pri akceptovaní princípov udržateľného rozvoja.

Spracovaný dokument PHSR predstavuje súčasný stav i perspektívy rozvoja obce, ktorá sa snaží zlepšiť životné podmienky svojich občanov i uspokojiť nároky návštevníkov.

Najväčšou devízou obce sú však jeho obyvatelia, ktorí z veľkej časti majú o život vo svojej obci záujem a na jej rozvoji sú ochotní participovať.

Hlavným cieľom PHSR obce je zlepšiť kvalitu života jeho občanov, vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a presadzovať koncept udržateľného rozvoja obce.

Preto vyjadrujeme presvedčenie, že v spolupráci s vedením obce sa obyvateľom tohto územia v ich snahe zlepšiť si životné podmienky aj vďaka získavaniu finančných prostriedkov z verejných i neverejných zdrojov bude len dariť.

7 ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV

1. Bazálny environmentálny informačný systém sídiel. 2020. <http://www.beiss.sk/>
2. Cykloreģion Nitra. 2020. <https://nr.cykloportal.sk/>
3. Čepelák, J. 1980. Živočíšne regióny. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 93.
4. Čurlík, J., Šály, R. 2002. Zrornosť pôdy. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 110-111. ISBN 80-88833-27-2
5. DATAcube. Štatistický úrad Slovenskej republiky. 2020. <http://datacube.statistics.sk/>
6. Dubcová, A., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2014 – 2020. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Dedinka. 57 s.
7. Dubcová, D., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2007. PHSR združenia obcí Termál na roky 2007 – 2013. 94 s.
8. Dubcová, A., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2015. PHSR združenia obcí Termál 2014 – 2020. 104 s.
9. Encyklopédia Slovenska. 1980. Zväzok I.-VI. Encyklopedický ústav SAV – Veda Bratislava.
10. Futák, J. 1980. Fytogeografické členenie. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 88.
11. Heidema, E. a kol. 2007. Stratégia integrovaného rozvoja mikroregiónu Termál. VVMZ s.r.o., 2007, 41 s.
12. Interné materiály obce Dedinka, 2020.
13. Jurko, A. 1972. Druhotná vegetácia. In: Lukniš, M. a i. Slovensko 2: Príroda. Bratislava: Obzor, 1972, s. 574.
14. Klimatický atlas Slovenska. 2020. <https://klimat.shmu.sk/kas/>
15. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení KURS 2011. <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/vystavba-5/uzemne-planovanie/dokumenty/uplne-znenie-kurs2001-v-zneni-kurs2011>
16. Lapin, M. a kol. 2002. Klimatické oblasti. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 95. ISBN 80-88833-27-2
17. LEADER Nitriansky samosprávny kraj. 2020. <https://www.leadersk.sk/>
18. Maglocký, Š., 2002. Potenciálna prirodzená vegetácia. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 114-115. ISBN 80-88833-27-2
19. Malík, P., Švasta, J. 2002. Hlavné hydrogeologické regióny. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 104. ISBN 80-88833-27-2
20. Mazúr, E., Lukniš, M. 1980. Geomorfologické jednotky. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 54-55
21. Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja. 2020. Bratislava : Úrad podpredsedu Vlády SR pre investície a informatizáciu. 50 s.
22. Michalko, J. a kol. 1986. Geobotanická mapa ČSSR. Textová a mapová časť. Bratislava : Veda. 163 s.
23. Obec Dedinka. Oficiálne webové sídlo obce. 2020. <https://www.dedinka.sk/>
24. Oremusová, D. 2009. Geografické aspekty regionálneho rozvoja mikroregiónu Termál. Nitra : UKF, 2009. 146 s. ISBN 978-80-8094-559-6

25. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020. <http://www.partnerskadohoda.gov.sk/>
26. Plesník, P. 2002. Fytogeograficko-vegetačné členenie. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 113 ISBN 80-88833-27-2
27. Poláková, E. 2007. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dedinka 2007 – 2013. 54 s.
28. Potočková, L., Vodičková, M., Žarnovičan, H., Stanková, E. 2008. Miestny územný systém ekologickej stability pre projekt pozemkových úprav v k.ú. Dedinka. Sireco division Consult. 106 s.
29. Priehodská, Z., Harčár, J. 1988. Vysvetlivky ku geologickej mape SV časti Podunajskej nížiny. Mierka 1 : 50 000. Bratislava : GÚ DŠ, 1988. 114 s.
30. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022. Analytická časť. Nitra : NSK, 2016. 108 s. <https://www.unsk.sk/zobraz/sekciu/dokumenty-regionalneho-rozvoja>
31. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022. Strategická, programová, realizačná a finančná časť. Nitra : NSK, 2016. 98 s. <https://www.unsk.sk/zobraz/sekciu/dokumenty-regionalneho-rozvoja>
32. Program rozvoja vidieka SR na programové obdobie 2014 – 2020. <https://www.mpsr.sk/index.php?navID=935&navID2=935&sID=43&id=8644>
33. Regionálne štúdie nerastných surovín okresu Nové Zámky. 1996. Bratislava : Geologická služba MŽP SR. 180 s.
34. Retrospektívni slovník obcí ČSSR 1850-1970. 1978. Praha : Federální statistický úřad, 1978. 94 s.
35. Ružička, M. a kol. 1996. Biotopy Slovenska. Bratislava : Ústav krajinej ekológie SAV, 1996. 192 s. ISBN 80-967527-3-1
36. Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov Slovenska 2001 – definitívne výsledky. 2002. Štatistický úrad SR, Bratislava.
37. Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov Slovenska 2011 – definitívne výsledky. 2012. Bratislava : Štatistický úrad SR.
38. Stanová, V., Valachovič, M. (eds.). 2002. Katalóg biotopov Slovenska. Bratislava : DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, 2002. 225 s.
39. Stratégia rozvoja cyklotrás v NSK na roky 2021 – 2027. <https://www.unsk.sk/zobraz/obsah/12054>
40. Stratégia rozvoja vidieka NSK 2016 – 2022. https://www.leadersk.sk/images/dokumenty/strategia__final_print.pdf
41. Strategický a marketingový plán rozvoja cestovného ruchu v NSK na roky 2014 – 2020. <https://www.unsk.sk/zobraz/obsah/8418>
42. Šály, R., Šurina, B. 2002. Pôdy. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 106-107. ISBN 80-88833-27-2
43. Šarafin, M. a kol. 2001. Urbanistická štúdia (rozvoj a obnova obce) Dedinka. Výhľad do roku 2025. 69 s.
44. Šarafin, M. a kol. 2003. Územný plán obce Dedinka. 55 s.
45. Šimo, E., Zaťko, M. 1980. Typ režimu odtoku. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 65.
46. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. 2021. <http://maps.sopsr.sk/>
47. Štátny geologický ústav Dionýza Štúra. 2020. <https://www.geology.sk/geoinfoportal/mapovy-portal/geologicke-mapy/tematicke-mapy/>

48. Tarábek, K. 1980. Klimaticko-geografické typy. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 64.
49. Tremboš, P., Minár, J. 2002. Morfológicko-morfometrické typy reliéfu. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 90-91. ISBN 80-88833-27-2
50. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky. 2020. https://www.upsvr.gov.sk/statistiky.html?page_id=1247
51. Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja. 2015. <https://www.unsk.sk/zobraz/sekcii/uzemnoplanovacie-dokumenty-a-uzemnoplanovacie-podklady-kraja>
52. Vass, D. a kol. 1988a. Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR, Bratislava : GUDŠ
53. Vass, D. a kol. 1988b. Vysvetlivky k mape Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR. Mierka 1 : 500 000. Bratislava : GÚ DŠ, 1988. 65 s.
54. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 (2020). <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>
55. Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôd. 2020. <http://www.podnemapy.sk/default.aspx>
56. Základná mapa. 2020. <https://zbgis.skgeodesy.sk>
57. Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (v znení zákonov č. 309/2014 Z. z., č. 378/2016 Z. z., č. 58/2018 Z. z., č. 313/2018 Z. z., č. 221/2019 Z. z., č. 134/2020 Z. z.)
58. Živnostenský register SR. 2020. https://www.zrsr.sk/zr_browse.aspx